Kuch — adolatda

Adolat

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-siyosiy va huquqiy gazetasi

1995 yil 22 fevraldan chiqa boshlagan * 2002 yil 25 oktabr * juma * № 43 (382) * sotuvda erkin narxda

БИЛДИРИШ

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгашининг иш режасига биноан 2002 йил 5 ноябрь куни соат 14.00 да Сиёсий Кенгашининг навбатдаги VIII Пленуми бўлиб ўтади.

Пленумга Сиёсий Кенгаш аъзолари, вилоят Кенгашлари биринчи ва иккинчи котиблари таклиф этилади.

МАНЗИЛ: Тошкент шаҳри, Мусахонов кўчаси, 103-уй, 1-Тошкент тиббиёт институти мажлислар зали.

ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ СИЁСИЙ КЕНГАШИ КОТИБИЯТИ.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг Москвада содир этилган террорчилик ҳаракати муносабати билан баёноти

Москвада содир этилган террорчилик ҳаракати натижасида тинч аҳоли орасидан бир неча юз нафар киши гаровда ушлаб турилгани тўғрисидаги хабар Ўзбекистонда чуқур ташвиш ва хавотир билан қабул қилинди.

Ўзбекистон фуқаролар ҳаёти ва хавфсизлиги билан боғлиқ бўлган ҳар қандай террорчилик ҳаракатини кескин қоралайди. Террорчилик амаллари ва қўрқитиш йўли билан муайян мақсадларга эришиш ёки вужудга келган муаммоларни ҳал этишга қаратилган уринишлар мутлақо номақбулдир.

Ўзбекистон вужудга келган танглик соғлом фикр асносида бартараф этилиши ва гаровда сақланаётган инсонлар ҳаёти сақлаб қолинишига умид билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ВЕНГРИЯ РЕСПУБЛИКАСИГА РАСМИЙ ТАШРИФИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Венгрия Республикаси Президенти Ференц Мадл таклифига биноан 2002 йилнинг 27-29 октябр кунлари расмий ташриф билан Венгрияда бўлади.

Ташриф давомида икки томонлама муносабатларнинг ҳозирги аҳволи ва ривожлантириш истиқболлари ҳамда томонларни қизиқтирган халқаро муаммоларни муҳокама этиш, шунингдек, қатор муҳим битимларни имзолаш режалаштирилмоқда.

Азалдан сабзавотчиликка ихтисослашган Самарқанд тумани деҳқонлари бу йил илк марта пахтачиликда ўз имкониятларини синовдан ўтказмоқдалар. Далаларда мўл-ҳосил етиштирилган. Йиғим-терим ҳам уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Қабул пунктларига шартномавий режанинг уч фоизига етказиб пахта жўнатилмоқда. Энг муҳими хом ашёнинг ҳаммаси юқори навларга қабул қилиниб, сифатли тола топширилмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Йиғим-теримда намуна кўрсатаётган ҳашарчилар Кубора Ҳамидова ва Дилфуза Турсунова.

2. Самарқанд тумани ҳокими, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Раҳима Ҳакимова ҳосил баракасидан мамнун.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ олган суратлар.

Муносабат

ОГОҲЛИККА ЯНА БИР ДАЪВАТ...

Терроризм. Бугун унинг даҳшати ҳақида ҳар ким ўзига яраша муайян тушунчага эга. Аммо бир нарсадан асло кўз юмиб бўлмайди. Терроризм – инсоният душманидир. У дунёдаги не-не хавфлардан кўра даҳшатлироқ бўлиб, шафқат нималигини билмайди. Ёшу қари, каттаю-кичик ҳатто бешикдаги чақалоқдан тортиб унинг қурбонига айланиши мумкин. Буни биз дунёнинг не-не давлатларида рўй бераётган воқеа-ҳодисалардан кўриб-билиб турибмиз. Терроризмга қарши кураш дунё узра биринчи даражали вазифага айланганлигининг боиси ҳам шунда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти муҳтарам Ислом Каримовнинг раҳнамолигида Ўзбекистонимизда бу офатга қарши кураш бир неча йиллардан бери давом этмоқда. Юртбошимиз ўзининг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» асарида терроризмнинг ва диний экстремизмнинг ҳақиқий қиёфасини тўла очиб берган эди. Айни пайтда дунё ҳамжамияти қайта-қайта таъкидлаётганидек, юртбошимиз 1999 йилда Туркиянинг Истамбул шаҳрида бўлиб ўтган Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг саммитида сўзлаган нутқида диний экстремизм, терроризм, наркобизнес бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликка, барқарорликка таҳдид солаётгани, XXI аср вабосига айланган бу иллатларга қарши курашда кучларни бирлаштириш, терроризмга қарши кураш халқаро марказини тузиш таклифини илгари сурган эди. Бундан ташқари Президентимиз халқаро анжуманларда ҳам терроризмга қарши курашга алоҳида эътибор қаратиб, бу хавфли иллатга бутун дунё ҳамжамияти билан биргаликда курашиш лозимлигини кўп маротаба таъкидлаган.

Бу ташаббус жаҳон ҳамжамияти, барча тинчликсевар халқлар томонидан тўла қўллаб-қувватланди. Чунки Ўзбекистон халқи терроризм нима эканлигини жуда яхши билади. Шунинг учун ҳам халқимиз барча кўринишлардаги терроризмга қарши курашда дунёдаги барча соф ниятли кучлар билан бирлашиб, ўзининг азму-шижоати ва қатъиятини намоён этиб, халқарпо жамоатчилик амалга ошираётган ишларга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда. Ўзбекистоннинг XXI аср вабосига қарши кураш борасида олиб бораётган қатъиятли ва мустақил сиёсати давлатимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини янада орттирмоқда. Ўзбекистон бутун дунёда терроризм ўчоқларининг бутунлай тугатилишидан манфаатдордир. Чунки бу манфаат замирида юртимиз тинчлиги, Ватанимиз равнақи, фарзандларимизнинг келажаги турибди. Ўзбекистоннинг бу сиёсатини мамлакатимизга ташриф буюраётган қатор мамлакатларнинг раҳбарлари ҳам қўллаб-қувватламоқда. Куни кеча мамлакатимизда меҳмон бўлган Полша Президенти Александр Кваневский матбуот анжуманида шундай деб таъкидлади:

– АҚШдаги террорчилик ҳаракатларидан кейин Ўзбекистон Президенти қабул қилган қарор халқаро коалициянинг Афғонистонда ўз вазифаларини бажаришини анча тезлаштирди. Ўзбекистон минтақада барқарорлаштирувчи ролни ўйнайди ва минтақада ўзига хос барқарорлик экспортчиси ҳисобланади.

Куни кеча Москвада содир этилган мудҳиш воқеа бутун Россияни, ер юзидаги барча тинчликсевар кишиларни қаттиқ ларзага солди. Тинч ҳаёт оғушида яшаётган ва санъат асаридан баҳраманд бўлиш учун борган 700 нафардан ортиқ москваликлар чечен миллатига мансуб террористлар томонидан ишғол қилинган театр биносида гаровга олиндилар. Бу воқеа Ўзбекистон халқини ҳам ташвишга солмай қўймайди, албатта. Чунки юқорида айтиб ўтганимиздек, Ўзбекистон халқи террорчиларнинг бундай ҳуружларини бир неча марта ўз бошидан ўтказди. Андижон ва Наманган вилоятларида жангари тўдаларнинг содир этган қотилликларини ёки чегараларимиздан ўтиб Сурхондарё ва Тошкент вилоятининг тоғли ҳудудларига бостириб кирган террорчи гуруҳларнинг қўпорувчилик ҳаракатларини, уларнинг ойлар давомида халқимизнинг тинч ҳаётини безовта қилганини, қанчадан-қанча бегуноҳ одамларимизнинг умрига зомин бўлганини эсдан чиқариб бўладими? 1999 йил 16 февраль воқеалари даҳшатини ҳали эсимиздан чиқарганимиз йўқ. Ўзбекистон шунинг учун ҳам халқаро терроризмга қарши курашда қатъият билдираётган, бу йўлда собитлик билан ҳаракат қилаётган давлатлар сафига қўшилди. 2001 йил 11 сентябрь куни Нью-Йорк ва Вашингтонда содир этилган мудҳиш террорчилик ҳужумларидан кейингина дунёдаги етакчи давлатлар Америка Қўшма Штатлари бошчилигида бу ёвуз иллатга қарши кенг миқёсда курашга бел боғлади.

Халқаро терроризмга, бузғунчиларга шафқат йўқ. Юрт тинч бўлса ҳаётимиз фаровон, келажагимиз порлоқ, кайфиятимиз аъло бўлади. Бироқ бугунги осойишталигимизни, эришаётган ютуқларимизни халқларимиз ўртасидаги аҳил ва тотувликни кўролмайдиган, ширин турмушимизга раҳна солувчи газандаларнинг қўпорувчилик ишлари ер юзидаги барча эркпарвар халқлар қалбида қаттиқ қаҳр ва ғазаб уйғотмоқда.

Терроризм – бу офат, қалбида зиғирча меҳр бўлмаган террорчиларни заҳарли илон ва чаёнга қиёс этишади. Уларнинг заҳри туфайли қанчадан-қанча мамлакат вайронага айланмоқда. Халқларнинг эса тинчи бузилмоқда. Шунинг учун ҳам муҳтарам Президентимиз жаҳоннинг турли нуфузли минбарларидан туриб террорчи тўдаларга нисбатан биргаликда қарши курашиш зарурлигига барча мамлакатларнинг раҳбарларини даъват этмоқда. Юртбошимиз Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг мухбири саволларига берган жавобларида шундай деган эди: «Хушёрлик, огоҳ бўлиб яшаш – бир кунлик ёки бир ойлик мавсумий масала эмас, балки кундалик амалий ҳаракат бўлиши лозим». Буни чуқур ҳис этган, Ўзбекистон фуқаросиман деган, Ўзбекистон халқининг фарзандиман деган ҳар бир киши бу пурмаъно сўзларни ўзининг кундалик ҳаётида дастуруламал қилиб олмоғи ва муқаддас бурчига айлантирмоғи лозим.

Тўхтамурод ТОШЕВ.

Ислоҳот ва самара

ЭЛ ДУОСИ БИЛАН ДУНЁ МУНАВВАР

ёхуд Фарғона вилоятининг йирик саноат шаҳри Қувасойда иқтисодий-ижтимоий ислоҳотлар қандай кечмоқда?

Бунчалик шитоб суръатдаги юксалишга унча-мунча одам дарров ишона қолмайди. Бироқ Қувасойда ҳамма кўриб-билиб турган оддий ҳақиқат бор. Шуниси қизиқки, атиги кейинги икки йил ичидаёқ рўй берди бу ўзгаришлар!

Далиллар ва рақамлар шаҳодат беради:

1. Қувасойда айни пайтда корхоналар сони 720 тани ташкил этади. Жумладан, энг йириклари 82 та, ўртачаси 22 та, кичиклари 56 та ва микрофирмалар 560 тани ташкил этади. Фермер хўжаликлари эса 303 тадан иборат. Бу корхоналарнинг тенг ярмидан кўпроғи 2000 йилдан сўнг бунёдга келган.

Ўтган йилнинг тўққиз ойи давридагига нисбатан жорий йилнинг 9 ойи ичидаёқ корхоналар сони 142 тага кўпайди.

2. Йирик саноат корхоналаридан ўнтасининг ўзиёқ жорий йилнинг ўтган тўққиз ойи ичида 31 миллиард 228 миллион 410 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 166,4 фоиз кўпроқ маҳсулот тайёрлаб берилди, демакдир. Шу жумладан, халқ истеъмол моллари 13 миллиард 715 миллион 611 минг сўмни, ёхуд 112,7 фоизни ташкил этади.

3. Жорий йилнинг ўтган тўққиз ойи ичида шаҳар ташқи савдо айланмаси 26 миллион 320 минг АҚШ долларини ташкил этдики, бу кўрсаткич 2000 йилникига нисбатан бир неча баравар кўпдир.

4. Шаҳар хўжаликлари ва қишлоқ аҳолиси етиштираётган мева ва сабзавотларни қайта ишловчи Ўзбек-Италия-Америка қўшма корхонаси – Қувасой «Велконг» консерва заводи ишга туширилди.

5. Қаровсиз ва ишлари ўлда-жўлда бўлиб ётган эски ғишт заводи ўрнида, эндиликда сифатли маҳсулот ишлаб чиқариб (ғишт, электрод, мармар ва ҳоказолар) мамлакатимиз ва ундан ташқарида ҳам эътибор қозона бошлаган «Делорос» Ўзбек-Америка қўшма корхонаси ишлай бошлади.

6. «Кварц» акционерлик жамиятида ишлаб чиқарилаётган сифатли маҳсулотлар Франция пойтахти Парижда «Саноатга ҳамкорлик Ассоциацияси»нинг олтин медалига мушарраф бўлди. Ўзбекистон Мустақиллигининг 11 йиллиги байрами арафасида мазкур корхонада Италиянинг «Текинт» компанияси ҳамкорлигида модернизациялашган силлиқ ойна линияси ишга туширилди.

7. Қувасой шаҳри кейинги икки йил ичида таниб бўлмас даражада ободонлашиб, ўзгариб кетди. Барча йўллар кенгайтирилиб, сўлим хиёбонлар, гулзорлар, сайлгоҳлар пайдо бўлди. Турар-жой бинолари қайтадан таъмирланиб, замонавий қиёфага кирди. Янги «Маркет» савдо уйи, «Марказий деҳқон бозори», билим даргоҳлари ва маданий-маиший хизмат объектлари қад кўтариб, ишга туширилди. Аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш тубдан яхшиланди.

ҲИКМАТ БУВАНИНГ МАСЛАҲАТИ

Ёши тўқсондан ошипти. Ишонгинг келмайди. Қадду басти ҳали анча адл, ҳаракатлари бир мунча тетик, юз-кўзларида ҳаёт чўғи ҳамон ёлқинланиб турган отахон. Ҳикмат бува экан исмлари. Икковимиз Фарғонадан Қувасойга бораётган «маршрутка»да ёнма-ён ўтириб қолдик. Фарғоналик қудаси бетоб экан, ўшани йўқлаб қайтаяпман, дейди.

Кексалар одатда синчков бўладилар, бир дамдаёқ мени ўзига «боғлаб» олди. Исмимни, касбимни, қаерда яшашим-у Қувасойга бораётганимгача суриштирди.

– Яхши... Яхши ниятда йўлга чиқибсан, болам, – гапни салмоқлади Ҳикмат бува. – Бундан икки-уч йил бурун биз томонга мухбир келармиш, дегудек бўлишса, ҳижолат чекардик. Аҳволимизни яна элга ошкор қилишади, деб. Арзу доди борлар эса, ўша мухбирни бир кўриб қолай, деб йўл пойлагич эди...

Энди-чи? Одамларимиз нафас ростлаган пайт ҳозир. Ишсизлик балосидан қутулдик ҳисоб. Ҳаммаёққа файз кирган. Сен шаҳарни пиёда кезиб, томоша қил. Аввалги Қувасой қани, дейсан. Бир неварам бор. Хоразм томонларда икки йил армияда бўлиб қайтди. Тошкентдан Қувасойга таксида ярим кечада кириб келипти. Ухлаб қолган экан. Шопир уни уйғотиб, етиб келдик, машинадан тушинг деса, болам бечора ташқарига аланглаб боқиб, йўқ, бу Қувасой эмас, дермиш.

Чол қиқирлаб кулиб, рўмолчаси билан юз-кўзларини мулойим артиб олди-да, кейин яна сўзида давом этди:

– Мен ҳозир янги «Деҳқон бозори» олдида тушиб қоламан. Уйимиз шу атрофда. Дарвоқе, сен ҳам шу ерга тушиб, ана шу бозоримизни бир томоша қилсанг бўлармиди. Бундақаси Фарғона томонларда йўқ ҳали. Қойил қоласан. Ундан кейин бирров бизникига бош суқсанг, дастасариқ гурунчдан зиғир ёғида дўппидеккина палов қилиб берардим.

– Раҳмат, бува. Насиб этса, ҳали яна юз кўришармиз, – дедим унга миннатдорчилик билан. – Мен ҳозир ҳокимиятга кириб чиқишим лозим. Ундан кейин Қувасойни бафуржа айланмоқчиман.

Шу дам Ҳикмат бува нечундир тин олиб қолди. Бир зум ўтиб, кейин сўз қотди:

– Ҳокимимиз «простой» йигит. Қувасойда, заводларида ишлаб суяги қотган. Шу икки йил ичида кў-ўп яхши ишларни бажариб қўйди. Боши тошдан бўлсин. Лекин мақтанишни ёқтирмайди. Сен унинг ишларига баҳо бергудек бўлсанг, ўзига учрашмай қўя қол. Халқ билан гаплашгин. Ҳамма жойни ўз кўзинг билан кўрсанг, ана ўшанда Қувасойдаги ўзгаришларга тан берасан.

Ҳа, Ҳикмат бува ҳақ эди. У кўнглидаги ниятни топиб айтди. Қувасойга бир эмас, икки-уч бор қатнашимдан мақсад ҳам худди ана шундан эди.

ТЎЙ ТЎЙДЕК БЎЛДИ

Қувасойликлар диёнатли, заҳматкаш, ростгўй ва диёнатли халқ келади. Соддадил, хафагарчиликни билмайдиган, меҳмондўст одамлар. Коқилон деган тарафида яшовчи бир танишим бор. Абдулфайз ота. Деҳқончилик билан шуғулланади. Бундан бешолти йилча бурун ерни «йиғиштириб» қўйиб, тижоратга ўтиб кетган. Тўғри, анча бўлди кўришмаганимизга.

Ўша кунлари Абдулфайз кенжа ўғли Дилшодни уйлантирмоқчи экан, тўйига таклифнома бериб кетди.

Тўйхона шаҳарда экан, «дом»лардан иборат маҳаллада. Бордим. Эҳа-а, ҳаммаёқ вадаванг. Дастурхонлар тўкин-сочин, ўйин-кулги авжида. Одамларга разм соламан. Катта-кичик хушнуд қиёфада, маҳзунлик ёхуд ташвиш деган нарсани сезмайсиз. Хурсанд бўлдим, демак қувасойликлар ўзларига тинч ва тўқ яшашяпти.

Абдулфайз тижоратни бас қилиб, яна ерга қайтипти. Болалари билан бирга боғдорчилик қила бошлашипти. «КамАЗ»имиз бор, йилига тонналаб гилос, шафтоли, ўрик оламиз. Консерва заводига нақд пулга топширамиз, яна қанчасини Россияга жўнатамиз», дейди у. Ана шу Дилшод деган кенжаси ҳарбий хизматдан қайтиб, шаҳарда қолипти. «Қувасойцемент»да ишларкан, тўй бўлаётган мана шу хонадонни яқинда олипти.

Тўй базми асносида Абдулфайз ва куёв йигит Дилшод билан беш-ўн дақиқа гаплашиб қолдик. Келин бўлмиш Ферузахон «Қувасой чинниси»да ишларкан. Униям топиши кўнгилдагидек эмиш. Келин-куёвнинг бундан кейинги умумий даромадини қўшиб ҳисобласак, янги оила бинойидек яшайдиган.

Абдулфайзнинг гапларидан шу нарса маълум бўлдики, истиқлолнинг дастлабки йилларидаги иқтисодий қийинчиликлар даврида кўплаб қувасойликлар иш қидириб, Фарғонага ва бошқа жойларга кетиб қолишган. Ишга лаёқатли бошқалари эса ўзларини турли хил майда-чуйда олди-сотди ишларига уришди. Экин экиб, ундан бирон нима етиштириб тирикчилик қилиш амри маҳол эди. Боғдорчилик ҳам шу аҳволда, мева-чевани ўз вақтида сотиб олувчи бўлмаган. Ерга, боғларга қизиқиш энди, кейинги йилларда кучайди. Экин майдонлари, боғлар одамларга бўлиб берилиб, уларга давлат томонидан ҳар томонлама ёрдам ва ғамхўрлик кўрсатила бошланди. Пудратчи деҳқон-фермерлар хўжаликлари, пайчилик ширкатлари ташкил топиб, ерга муносабат ўзгарди. Қишлоқ аҳолиси энди ерга астойдил меҳр қўйиб, пешона тери тўкадиган бўлди. Натижада хонадонлар буғдойга, унга, ёғ ва гўштга ёлчиб, кишиларнинг юзига қизиллиқ югурди ва бошқа маросимларга ранг кирди. Кўпгина қўшиқ, ҳазил-мутойибалар сиғадиган бўлиб қолди...

(Давоми 2-бетда).

ҲАЛҚИМИЗ АҚЛ-ИДРОКИ МАҲСУЛИ

Ўзбекистон халқи ўз тақдирини ўзи белгилаб, давлат мустақиллигига эришгач, демократик ҳуқуқий давлатнинг мустаҳкам ҳуқуқий асосларини яратишга киришилди. Муҳтарам юртбошимиз Ислом Каримовнинг бевосита ташаббуси ва ташкилотчилигида 1992 йил 8 декабрда мустақил Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси қабул қилинди. Ушбу қомуснинг айрим хусусияти шундан иборатки, у айни вақтда жаҳон конституциявий тажрибаси ҳамда кўп асрлик миллий давлатчилик хусусиятларини ўзида акс эттиради. Бош қомусимиз халқимиз иродаси, эркинлиги, руҳи ва маданиятининг ифодаси, Ўзбекистон халқи ақл-идроки маҳсулидир.

Инчунин бугунги ҳаёти- [illegible]

олам маъно мужассам. Бинобарин, суверен бўлмасдан туриб халқаро муносабатларнинг тўлақонли иштирокчиси бўлиш мумкин эмас.

Давлат суверенитети асосан икки: ички ва ташқи шаклда намоён бўлади. Давлатнинг ички суверенитети – бу давлатнинг ўз ваколатларини ўзи белгилаши ва ўз ҳудудида барча учун мажбурий бўлган қонун-қоидалар ишлаб чиқиши ҳамда жорий этишидир. Яъни давлат ўз ҳудудида ўзининг миллий-ҳуқуқий тизимини ўрнатади. Энг асосийси, ўз ваколатларини фақатгина ўзи белгилайди ва чеклайдпи. Шу боис ҳам таниқли немис ҳуқуқшуноси Ж. Желлинек «суверенитет – давлат ваколатларининг ваколатидир» ёки «давлат ваколатчилигининг ваколатидир» деган эди.

Давлатнинг ташқи суверенитети деганда аввало унинг халқаро алоқалар тизимида ва давлатлар билан ўзаро муносабатидаги мустақиллиги тушунилади. Табиийки, бу бир қатор халқаро ҳуқуқ ҳужжатлари билан мустаҳкамланган.

Конституциямиз шахс, унинг ҳуқуқлари ва эркинликларининг давлатдан устунлигини эълон қилди. Қомусимизда биринчи ўринга шахс ҳуқуқлари ва эркинликлари, кейин сиёсий ҳуқуқлар, сўнгра эса иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқлар қўйилган. Инсоннинг яшаш, эркинлик ва шахс дахлсизлиги ҳуқуқи, фикрлаш, сўз ва эътиқод эркинликларининг асосийлари ҳисобланади. Жамият ва давлат ишларини бошқаришда иштирок этиш, касаба уюшмалари, сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмаларига уюшиш, давлат органлари, муассасалари ёки халқ вакилларига ариза, таклиф ва шикоятлар билан мурожаат қилиш ҳуқуқлари – сиёсий ҳуқуқларни ташкил этади.

Инсонга ғамхўрлик – қомусимизнинг бош тамойили. Конституциянинг деярли барча боблари, жумладан IX – «Иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқлар» бобидан ҳам буни билиш мумкин. Конституциянинг 35-моддасида «Ҳар бир шахс мулкдор бўлишга ҳақли...», «37-моддасида «Ҳар бир шахс меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шароитларида ишлаш ва қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эгадир...», 38-моддасида «Ёлланиб ишлаётган барча фуқаролар дам олиш ҳуқуқига эгадирлар...», «39-моддада эса «Ҳар ким қариганда, меҳнат лаёқатини йўқотганда, шунингдек боқувчисидан маҳрум бўлганда ва қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда ижтимоий таъминот олиш ҳуқуқига эга...» лиги белгилаб қўйилган. Шунингдек, 40-моддада «Ҳар бир инсон малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқига эга», 41-моддада «Ҳар ким билим олиш ҳуқуқига эга. Бепул умумий таълим олиш давлат томонидан кафолатланади...», 42-моддада «Ҳар кимга илмий ва техникавий ижод эркинлиги, маданият ютуқларидан фойдаланиш ҳуқуқий кафолатланади. Давлат жамиятнинг маданий илмий ва техникавий ривожланишига ғамхўрлик қилади» деб қайд этилган.

«Инсон ва жамият, шахс ва оиланинг ўзаро муносабатлари, уларни табиий равишда уйғунлаштириш Асосий қомусимиз пойдеворини ташкил этади», – дея таъкидлаган эди Юртбошимиз Конституциянинг олти йиллигига бағишланган тантанали йиғилишда сўзлаган нутқида.

Конституцияни билиш мамлакатимиз ҳар бир фуқароси учун ҳам фарз, ҳам қарздир. Президентимизнинг 2001 йил 4 январдаги «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида»ги фармойиши бу борада дастуриламал бўлмоғи лозим. Қомусимиз тарғибот-ташвиқоти бўйича биз туман ҳокимлиги, «Истиқлол нури» газетаси, халқ таълими ходимлари, маҳалла фаоллари билан ҳамкорлик қиляпмиз.

Низом ҒОФУРОВ,
Жиноят ишлари бўйича Ғузор туман судининг раиси.

Ислоҳот ва самара

ЭЛ ДУОСИ БИЛАН ДУНЁ МУНАВВАР

ёхуд Фарғона вилоятининг йирик саноат шаҳри Кувасойда иқтисодий-ижтимоий ислоҳотлар қандай кечмоқда?

(Давоми. Боши 1-бетда).

Дилшод ишлайдиган «Кувасойцемент» комбинатининг бошлиғи Абдуғани Акромов билан ҳам суҳбатда бўлдим. Бу йигит неча йиллардан бери ана шу ердан, боғдорчиликдан ортмайди. Ҳамманинг ўз олдига қўйган нияти, эртанги кунга ишончи бор. Ўша кунги тўй базмида яхши кийинишган, ҳолларида кувонч ва кўтаринки руҳият балқиб турган гуррос-гуррос ни бўлиб Кувасойда, айнан ана шу хўжаликда тажрибадан ўтди. Кўрсаткич ғоят кувончли. Илмий-синов майдонларининг ҳар гектаридан 89-95 центнердан буғдой йиғиштириб олинди! Биз ҳозир ўз олдимизга на дон қолди. Ғаллакор, ижарачилар бир тоннадан 12 тоннагача буғдой олишиб, ўз меҳнатлари самарасидан хушнуд яшамоқдалар.

– Бироқ игорлар билан бир хил шароитда ўз ғаллачилик майдонларидан анча Кувасой ҳаётини қисман ўрганганим ва бу ҳақда мақола ёзиш ниятим борлигини маълум қилганимда, мен ундан бу ерда амалга оширилаётган яна бир қатор янгиликлар ҳақида сўзлаб беришини кутувдим. Бироқ бундай даки бу қудратли кучни тўғри ва олижаноб ишларга йўлловчи, руҳлантирувчи, элу юрт иши учун жонкуяр, халқпарвар раҳбарият барқарор экан, у жойда тараққиёт ва фаровонлик, кўта-

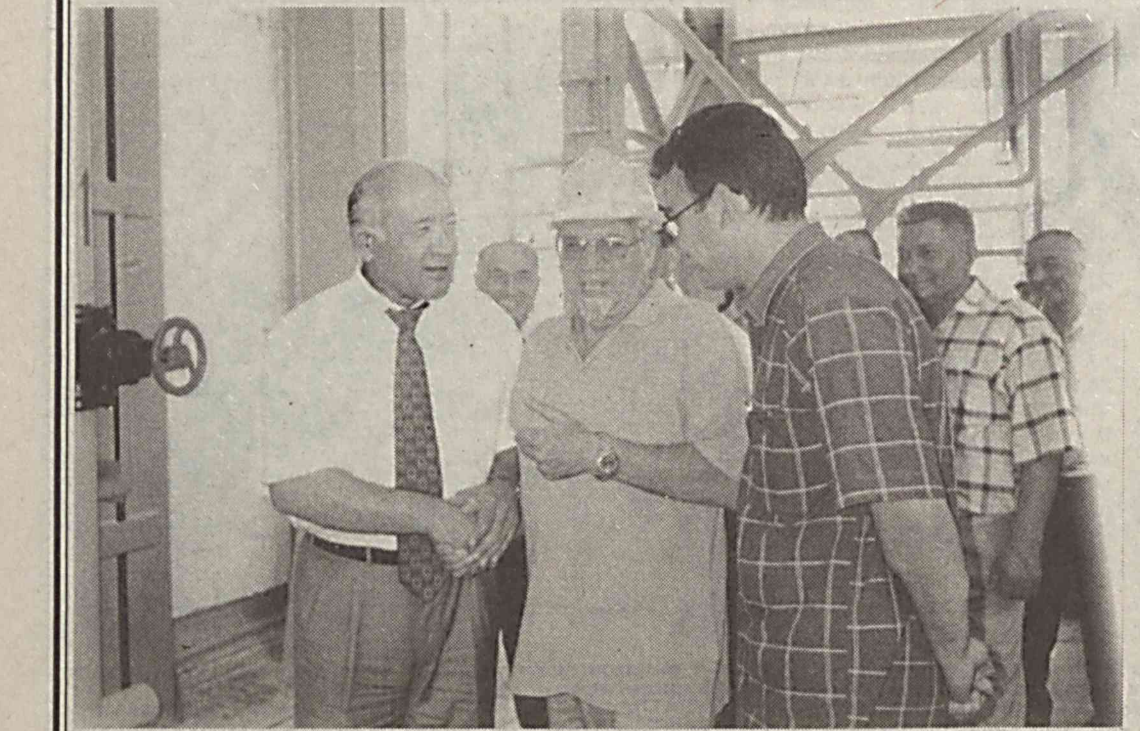

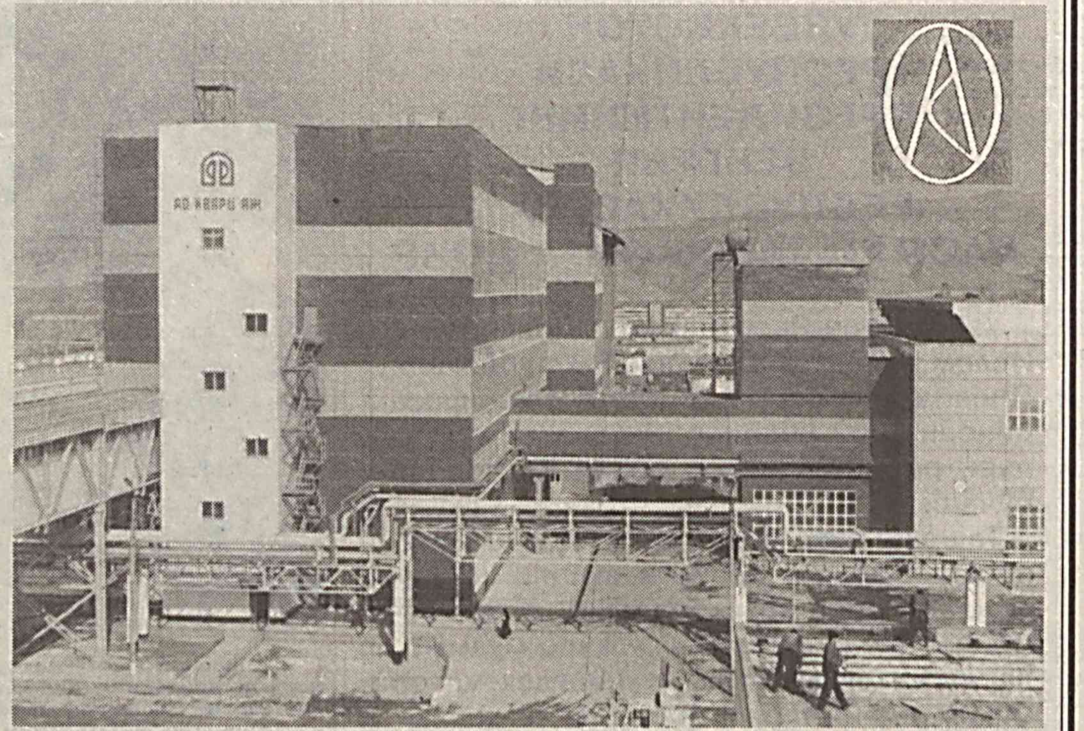

корхонада ишлаб, суяги шу ерда қотган. Каттаю-кичикка баробар, ҳалол инсон. Шу боис ҳам корхона акциядорлари уни яқинда бошқарув раислигига бир овоздан сайлашган.

– Ишчиларимизнинг асосий кўпчилиги ёшлардир, – дейди Абдуғани. – Ишлаб чиқариш қувватларимиз ошиб, моддий манфаатдорлик ўсгани сари, сафимизга янги-янги ишчи кучлари келиб қўшиляпти. Кувасойлик ёшлар ўртасида энди ишсизлар бўлмайди. Негаки, ишлаб чиқариш корхоналари тобора кўпайиб, кенгайиб бораяпти. Қишлоқ ёшларининг аксарияти эса ёшларни кўриб, уларнинг шодон ўйин-кулгуларини, ўзаро ҳазил-мутойибаларини, ана шу ишонч нашидасига омухта алёрларини эшитиб, уйимга хурсанд қайтдим.

РАИС ДАДАБОЕВНИНГ «СЕКРЕТИ»

«Кувасой» ширкат хўжалигининг ғалладан юқори ҳосил етиштириш бўйича иш услуби ҳақида вилоятда кейинги пайтлар кўп гапириляпти. Мақтовга арзигулик, ўрганилса, тадбиқ қилинса арзийдиган олижаноб услуб. Бу услуб республикамизда бирин- ана шу услуб тафсилотини баён қилиб бериш вазифасини қўйганимиз йўқ. Бунисини мутахассислар иши. Ҳамма гап ана шу хўжаликнинг раиси Ғ. Дадабоевнинг изланувчанлигида, янгилик учун жонкуярлигида, олимлар билан изчил ва мустаҳкам алоқада бўлиб иш кўришидадир. Бизнингча, унинг «секрети» ҳам худди ана шундадир.

Иқтисодий масалалар бўйича шаҳар ҳокими ўринбосари Раҳмонжон Тўлагановнинг изоҳлашича, бу йил жами 19 минг тонна буғдой йиғиб олинган бўлса, шундан 10.245 тоннаси давлатга сотилди. Ширкат хўжаликлари омборларида ва фермер хўжаликларида 8,8 минг тон- кам ҳосил олган ижарачиларимиз ҳам йўқ эмас, – дейди Раҳмонжон. – Бундан кейин энди ҳар қандай вах-корсонларга ўрин бўлмайди. Ғаллачиликдан илмий юқори ҳосил етиштириш чора-тадбирларини ишлаб чиқяпмиз.

Яна бир янгилик. Кувасойда биостимулятор ишлаб чиқарувчи корхона қуриш ишларини бошлаб юбордик. Бу корхона ишга туширилса, шаҳарда юзлаб кўшимча ишчи ўрин- [illegible] яна энг муҳими, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳосилдорлигига фоизларга эмас, балки бир неча бараварига ошиши турган гап.

...Шаҳар ҳокими Худойберган Қосимов билан учрашиб, бўлмади.

– Одамларимиз уддасида, уларнинг турмуш тарзи ҳақида ҳар қанақа ёзсангиз арзийди, – деди у босиқлик билан. – Кувасойга рўй берган ҳамма ўзгаришлар уларнинг ўз қўллари билан, пешона тери билан рўёбга чиқмоқда. Биздан эса, Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов кўрсатмаларини изчил амалга ошириш, ислоҳотлар дастурини бажариш борасида тамойиллар талаб қилинади.

Ҳоким бу ўринда ҳақ. Ҳар қандай бунёдкорлик бевосита халқнинг хоҳиши, азму иродаси, шижоати билан рўёбга чиқади. Бироқ қаер- ринки руҳият ҳам қарор топади. Кувасойнинг кейинги икки ойи ичидаги ҳаёти эса шундан далолат бериб турипти.

Солиҳ ҚАҲҲОРОВ,
«Адолат» мухбири.

СУРАТЛАРДА: Кувасой «Кварц» корхонасида Италиянинг «Текинт» компанияси ҳамкорлигида модернизациялашган силлиқ ойна линияси ишга туширилган лаҳзалар. 2. Кувасой «Кварц» корхонасининг умумий кўриниши.

Марат НАСИБУЛИН
олган суратлар.

Суд очерки

Р А Ш К

ёхуд икки боласининг қотилига айланган онанинг аччиқ қисмати ҳусусида

Дунё ўзининг сир-синоатлари ила турлича шакл-шамойилларга бойиб бораверади. Шунга монанд инсон тақдири ҳам турлича кечади. Табиатнинг киши англамас қонунларини кўриб баъзан чуқур ўйга толасан. Қаранг, дўст дўстига , хотин эрига, эр хотинига, она боласига хиёнат қилса... Одамзод бошига қўнган бу қисматни нима билан баҳолашга сўз тополмай мулзам бўлиб таажжубланасан. Қизиқ, берилган қисқагина умр давомида дунё-дунё ташвишларга тўқнаш келамиз...

Дониёрнинг ювиниб-тараниши хотини Хосиятнинг рашкини қитиқлади. Чидолмай, чакагига эрк бериб қўйди.

– Куёв болага ўхшаб намунча ясан-тусан, – деди Хосият.

Дониёр хурсандчилигини ичига сиғдиролмай хотинига.

– Эҳ-ҳ, Хосият, Хосият!... Биласанку, бугун бир синфда ўн йил тортишиб-талашиб юрган жондин азиз синфдошим Ҳусанжон тўй қилаяпти. Эсингдами, висол кечамизда у ёнимизда турволиб, қўлига қадаҳ кўтариб бахтдан тахт тилаган эди. Кам бўлганимиз йўқ. Фарзандлик бўлдик. Мадина, Сардор... Ундан кўра упа-элигингни супрага ёз... Тўйнинг тўри бизники. Қарзни қайтарамиз, қарзни...

– Ҳо-о-о! Ҳали менга уйланишда қарз ҳам олганмидиларинг? Ҳойнаҳой, яқин кунларда эшигимиз тақиллаб қолса керак, қарз балосидан.

Дониёрни хотинининг гапларига кулгиси қистади.

– Қўрқма, мен айтаётган қарз сен ўйлаган қарзлар тоифасидан эмас...

– Яна қанақа қарз бўлиши мумкин?

– Бизга билдирилган чин инсонийлик ишончи, юракдан яралган ўша сафо тилакларни сўз олиб биз ҳам баралла айтсак. Висол машваратида тўкилиб, тўйиб ўйнасак ана ўшанда қарздорлигимиз узилиб, юрагимиз енгил тортади...

Хосият лабини буриб индамайгина хонага кириб кетди.

Висол машваратининг завқу-шавқи ўзгача. У ҳаётнинг безавол, энг тотли, орзуларингни ушаладиган, тўйиб-тўйинган онларидир. Висол шоҳсупасида савлат тўкиб ёру-биродарларингу, маҳалладошлар, дўстларингга таъзим қилиш, ҳаяжонли дақиқалар... Эҳ-ҳ-ҳ-ҳ...

Ўша оқшом «Зартепа» маҳалла аҳли мўминлари Алибоевлар хонадони шоду-хуррамликларига шерик бўлдилар... Синфдошлар рақсга тушишди. Дониёр ҳам...

Машваратдагиларнинг нигоҳи Дониёрда. Унинг шўхгина рақсга тушиши ҳамманинг ҳавасини келтирарди. Синфдош қизлар ҳам йиллаб ҳасратларини йиғишган эканми, даврага завқу-шавқ бағишлади. Синфдош қизлар Дониёрни ўртага олишиб қарсаклар оҳангига қувноқ рақсларини томоша қилишарди. Эрини қизғанишдан аямаган Хосият тишини қайраб, ғазаб отини эгарлади...

«– Ҳа-а сени-ми, шошмай тур ҳали!.. Уйда ўзингни касалликка оласан-у, қанот қоқиб қилтонглаб рақсга тушишингга ёнаман», – деди ғазаб алангасида қоврилиб.

Ширагина сархушликданми, Дониёр оламдаги ҳамма нарсани унутиб қўйган. Шўх келин дугоналар Дониёрни даврага чорлаб, бирма-бир рақсга тушишарди. Хосият энди чидаб туролмади. Даврага чиқиб эрини чиқариб кетмоқчи ҳам бўлди. Яхшиям бир амаллаб ўзини тўхтатиб қолди. Аммо қизишиб қаҳрдан дўлдай тўкилиб бўлган эди.

Тўй тугади. Дониёр хотинини ахтарди. Хосият аллақачон уйга кетиб қолган эди. Дониёр уйга келганида Хосият бетоқат эди. Эрини остона ҳатлаб кириб келиши билан заҳарини селдай ёғдира кетди.

– Оҳ-ҳ-ҳ! Зўр сиз-у!

Дониёр хотинига қаради-ю, деворга суянганича михланиб қолди. Ниманидир юрагининг бир чеккаси жиз этиб кетди. Хаёлини нуқтадан узиб олиб хотинига деди:

(Давоми 3-бетда).

Журналист текшируви

АМАЛДОРНИ ҚЎЛЛАЁТГАН КИМ?

ёки мутасадди ташкилотларнинг Бухоро вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармасида йўл қўйилган қонунбузарликлардан кўз юмаётгани хусусида

Шофирконлик Раҳматилло Камолов ўзининг аризасига Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасидан келган жавобни ўқиб «хайрият» деганча енгил тин олди. Адолат йўлидаги курашларим зора юзага чиқса, деган хаёлга борди. У кейинги пайтларда республиканинг қатор юқори идораларига Бухоро вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Ҳ. Тошевнинг ноқонуний ишлари ҳақида шикоят аризалари йўллаб, бошқарма бошлиғининг ўз хизмат ваколатини суиистеъмол қилаётганини, давлат-халқ мулкини талон-тарож қилиб, кадрларни ноўрин ишдан олиб, ишга қўяётгани хусусида бонг ураётган эди. Аммо мутасадди ташкилотлар бунга етарли баҳо бермадилар. Ёпиқлик қозон ёпиқлигича қолаверди ва ниҳоят...

Республика Бош прокуратурасининг жавоб хатида жумладан шундай дейилади: **«Сизнинг, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори номига Бухоро вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Ҳ. Тошевнинг ноқонуний ҳаракатлари ҳақида ёзган аризангиз ҳужжатларни ўрганиш билан кўриб чиқилди.**

Муқаддам ёзган аризаларингиз асосида Бухоро вилоят прокуратураси томонидан терговолди текшириши ўтказилиб, натижасига кўра 2002 йил 10 май куни Ўзбекистон Республикаси ЖПКнинг 83-моддаси 2-бандига асосан жиноят иши қўзғатишни рад этиш ҳақида қарор қабул қилинган.

Аризада келтирилган важларингиз инобатга олиниб, жиноят иши қўзғатишни рад этиш ҳақидаги қарор бекор қилинди ва ҳужжатлар қўшимча текшириш ўтказиш учун вилоят прокуратурасига юборилди.

Прокуратура органларида терговни назорат қилиш бошқармаси бошлиғи, адлия маслаҳатчиси Р. Б. АБДУРАҲМОНОВ»

Хўш, Раҳматилло Камоловнинг ўзи ким? Нега у Бухоро вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғининг устидан юқори идораларга арз қилиб юрибди?

Раҳматилло Камолов – Бухоро вилоят Сил касалликларини меҳнат ва даволаш оромгоҳининг бош шифокори, тиббиёт фанлари номзоди, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган шифокор. Ҳаётининг деярли эллик йилини тиббиёт соҳасига бағишлаган. Ҳозир 70 ёшда. У билан шикоят хатини ўрганиш чоғида бир неча марта жиддий суҳбатлашдим. Ўшанда у агар шикояти ноўрин ёки бир томонлама ёзилган бўлса, фақат камчилик излаш ёки раҳбарни ёмонотлиққа чиқариш, бировга туҳмат уюштиришдан иборат бўлса, унда холис сўзни журналист сифатида ўзингиз айтинг, деганди.

Шикоят тафсилоти ҳақида: «Бухоро вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Ҳ. Тошев тиббиёт соҳасида олиб борилаётган ислоҳотлар моҳиятини тушунмайди. Гап шундаки, у ишни бош шифокорларни алмаштириш, лойиқ-нолойиқлигидан қатъий назар шошилинч бошқа номзод топиш ва ишга қўйишдан бошлаган эди. Натижада ўнлаб яхши мутахассислар ишдан четлаштирилди. Бошқарма бошлиғи бир йил ишлаб-ишламай вилоятдаги 13 та шифохонанинг раҳбари ишдан олинди.

Ўзим шу вақтгача 8 нафар соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи билан ишлаганман. Шулардан бирортаси Ҳ. Тошев сингари биринчи галда ўз нафси, манфаати йўлида қонунларимизни оёқости қилган эмас. Мана, унинг фаолиятидан бир шингил:

С. Аваков ва М. Слободской деган фуқароларга Бухоро шаҳар касалхонаси коллежида ўқиди, деб сохта диплом – ҳужжат тайёрлаб бериб, уларнинг иккаласини ҳам АҚШга юборди. 2000 йил 21 июлдан С. Аваковга ва М. Слободскойларга иккинчи марта Ҳ. Тошев ҳужжатлар тайёрлади. Ахир бу жиноят эмасми? Унинг кўплаб ишлари – камомад ва талон-тарожликларини ревизия очиб ташлаган. Шундай бўлсада қурилиш ва таъмирлашдаги ўзлаштиришлари кимларнингдир ҳомийлигида ёпиб келинмоқда. Ноқонуний ишларини қўрқмасдан давом эттираяпти. Биргина мисол: у истаган пайтида марказдан мутахассис-профессорни чақиради-да, шифокорларни категориядан ўтказади. Шундай ҳолни профессор Аваков мисолида ҳам кўриш мумкин...

Шу ўринда Файзулла Хўжаев туман прокуратураси томонидан ўтказилган текшириш хулосаси тўғрисида алоҳида тўхталмоқчиман. Унда қуйидаги ҳолатлар аниқланганлиги айтилади: «... Текшириш давомида вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Ҳ. Тошев тиббий ёрдам илмий маркази Бухоро филиалида директор лавозимида ишлаб,

– бюджет маблағларидан фойдаланишда,

– тиббий техникаларни сотиб олишда,

– меҳнат тўғрисидаги қонунларга риоя қилишда ва бошқа ҳолатларда қонунбузилишларига йўл қўйган.»

Ва яна турли рақамлар, сотиб олинган тиббий ускуналарнинг нархи хусусида ҳам айтиб ўтилади.

Шикоят аризасида келтирилган далилларни ўрганиш чоғида илк қаршиликка - тўсиққа учраганим Бухоро вилоят прокуратурасида юз берди. Вилоят прокурори Шуҳрат Муҳамедов ёрдамчиси орқали муддаоимни билгач, мени қабул қилмади. Нега, деб сўраганимда ёрдамчи елкасини қисиб кулибгина қўяқолди. Шунда мен дарҳол Бухоро шаҳридан вилоят прокурори Ш. Муҳамедов номига «Журналист сифатида мени қабул қилишингизни сўрайман» мазмунида шошилинчнома ёздим. Эртасига эрталаб борганимда прокурорнинг катта ёрдамчиси Мухтор Муҳамедов мени очиқ чеҳра билан қаршилади. Қонунлар ҳақида прокурорлар билан тортишмаса ҳам бўлади. Чунки улар қонунларга таяниб иш кўришади. Мени таажжубга солгани, наҳотки вилоят прокуратурасидан ўта муҳим – давлат аҳамиятига молик сир ҳақида маълумот сўраяпман? Улар мени қабул қилишни исташмаяпти. Йўқ, борйўғи бир фуқаро иккинчисининг устидан шикоят ёзган, бу ҳақда прокуратура ўз қарорини чиқарган. Мухбир ана шу қарор билан танишмоқчи, агар лозим бўлса қарордан кўчирма олмоқчи. Бор гап шу эди, холос. Прокурор билан учрашдик.

– Биз ўз йўлимиз билан текширдик, – деди Шуҳрат Муҳамедов. – Сиз ҳам ўз йўналишингиз бўйича текширинг, марҳамат, қаршилик йўқ.

– Албатта, мен ўз йўналишим билан текшираман, – дея жавоб қилдим суҳбатдошимга. – Аммо бир фактни икки-уч бор текширгандан кўра сизларнинг ёрдамларингизга суянсам яхши эмасми? 10 майдаги қарор билан танишишимга рухсат берсангиз.

Шунда Ш. Муҳамедов таҳририятдан хат олиб келишим зарурлигини, шундагина қарор билан таништиришини билдирди. Бу яна бир тўсиқ эди. Аслида шундай қоғозбозлик шартми? Қолаверса, журналист текшируви учун келган мухбир прокуратуранинг ишга оид хулосаси ёки қарори билан танишса, бунинг нимаси қонунга зид? Бир парча қоғоз учун (ҳақ-ҳуқуқ талаб қилмай, эътироз билдирмай) «Қайдасан, Тошкент?» деб пойтахтга йўл олдим ва талаб қилинган хатни олиб прокурорга етказдим. Ниҳоят вилоят прокуратурасининг 10 майда чиқарган қарори билан танишдим. Аммо ундан нусха кўчиришимга рухсат бўлмади. Р. Камоловнинг менга куюниб: «Ушбу қарор ниҳоятда сир сақланаяпти. Шикоят ёзган фуқаро сифатида қарордан норозиман. Ушбу қарорни вилоят прокурори Ш. Муҳамедовнинг «... Қайта текшириш ташкил қилинди» деган жавобига зид деб биламан...» дея таъкидлаганининг боисини тушунгандек бўлдим. Сабаб, вилоят прокуратурасининг 10 майдаги қарори бошдан оёқ ёлғон асосида, инкор асосида ёзилган эди... Шу ўринда бу ҳақда батафсил тўхталмоқчиман.

Вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Ҳ. Тошевнинг ноқонуний фаолияти хусусида Р. Камолов бир неча бор шикоят аризалари ёзди. Нега? Чунки у вилоят прокуратурасининг 10 майдаги қароридан норози эди. Мана ўша қарорнинг мазмуни: **«Вилоят прокуратураси томонидан Сизларнинг вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Ҳ. Тошевнинг ғайриқонуний ҳаракатлари тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори номига ёзган аризангиз бўйича текширув ўтказилди. Мазкур текширувга бир қатор мутахассислар жалб этилди. Текширув натижаларига кўра Бухоро шаҳар касалхонаси бош ҳакими ва ҳозирги вилоят шошилинч тез тиббий ёрдам илмий маркази директори вазифасида ишлаган Ҳ. Тошевнинг ҳаракатларида жиноят таркиби бўлмаганлиги сабабли 2002 йилнинг 10 май куни жиноят иши қўзғатишдан рад этилди.**

Ш. Н. МУХАМЕДОВ,
Бухоро вилоят прокурори.»

Вилоят прокуратураси Файзулла Хўжаев туман прокуратурасининг Ҳ. Тошевга нисбатан қарорини бекор қилиб қўшимча текшириш ташкил қилади. Бу текшириш натижасида шундай хулосага келинади:

«Вилоят прокуратураси томонидан қўшимча терговолди текширувлари олиб борилганда қуйидагилар аниқлади. Ҳ. Тошев Бухоро шаҳар касалхонасининг бош ҳакими вазифасида ишлаган даврида фуқаролар М. Слободской ва С. Аваков номига, улар гўёки 1988-1992 йиллар мобайнида Бухоро шаҳар касалхонасида физиотерапия ўқув курсини ўтаганликлари тўғрисида сохта сертификатлар тузиб берганлиги кўрсатилган. Ушбу ҳолат юзасидан Ҳ. Тошев ўзининг кўрсатмасида, унга тақдим қилинган С. Аваков ва М. Слободской номига ёзилган сертификатлардаги имзо ўзига тегишли эмаслигини ва бундан хабари йўқлигини билдирган. Р. Камолов ушбу сертификатлар нусхасини вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Ш. Қосимовадан олганлигини билдиради. Ш. Қосимова эса Р. Камоловга ушбу сертификатлар нусхасини бермаганлигини, Р. Камоловнинг ўзига нисбатан туҳмат қилаётганлигини билдирган».

Қойил! Мана буни «қайта текшириш» деса бўлади. Вилоят прокуратураси Ҳ. Тошевни чақирибди, у эса «Сертификатлардаги имзо меники эмас, бундан хабарим йўқ» дебди. Прокуратура эса Ҳ. Тошевнинг сўзига, имзосига, сертификатларга асло шубҳа билдирмай, осонгина, силлиққина бир хулосага келибди. Яна, Р. Камолов ушбу сертификатлар нусхасини вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Ш. Қосимовадан олганлигини айтибди. Ш. Қосимова эса Камоловнинг ўзига нисбатан туҳмат қилаётганлигини билдирибди. (Чиндан ҳам шундайдир, лекин гап бунда эмас...) Шу билан тамом... у ёғи якун, вилоят прокуратурасининг қарори ва шикоятчига жавоб! Остида эса ишонарли ва инкор этишга юрак дов бермайдиган имзо:

«Ҳ. Ҳ. ФАЙЗИЕВ,
Бухоро вилояти прокурорининг ўринбосари,
адлия маслаҳатчиси.»

Ким ишонади бу қарорга (жавобга)? Вилоят прокуратураси учун Р. Камоловнинг сертификатларни кимдан олганлиги муҳимми, ёки сертификатларнинг ҳақиқийлигини аниқлашми? Аслида ҳамма гап шунда. Ф. Хўжаев туман прокуратураси инсоф билан айтганда бу борада анчагина иш олиб борди. Мутахассислар жалб этиб, текшириш ўтказган ҳам айнан шу туман прокуратураси эди. Ҳатто текшириш якунига кўра (эслатилган ҳолатлар бўйича) вилоят ҳокимлиги Соғлиқни сақлаш бошқармасида йўл қўйилган қонун бузиш ҳолларини бартараф қилиш ҳамда келажакда шундай қонун бузилиши ҳолларининг олдини олиш мақсадида вилоят ҳокимлигига тақдимнома киритишни сўради. Вилоят прокуратураси эса **«қўшимча текшириш ташкил қилинди»** қабилидаги юзаки важи билан Ф. Хўжаев туман прокуратураси томонидан аниқланган барча қонун бузилиш ҳолларини инкор этди... Жавобда таъкидланадики, **айрим ҳолатлар чуқур ўрганилмаганлиги сабабли мазкур қарор жорий йилнинг 17 апрель куни бекор қилиниб, қўшимча терговолди текширувлари бевосита вилоят прокуратураси томонидан ўтказилди...**

Хўш, **«айрим ҳолатлар»** деганда қайси ҳолатни тушуниш мумкин? Вилоят прокуратураси қайси ҳолатни чуқур ўрганиб, адолатли ҳал этипти? Яна бир бор таъкидлашга мажбурман: фуқаролар Р. Камолов, Ҳ. Ҳамдамов, С. Муродовнинг аризаси бўйича терговолди текшириш ўтказган ва қатор қонун бузилиш ҳолларини аниқлаган ҳам аслида Ф. Хўжаев туман прокуратураси эди.

Қўшимча терговолди текширувлари бевосита вилоят прокуратураси томонидан қай тарзда ва нималарга амал қилиб ўтказилганлиги ҳамон жумбоқлигича қолаяпти. Шу ўринда аниқлик киритиш лозим: қайд этилган ҳолатлар юзасидан мутахассислар иштирокида чуқур ва ҳар томонлама текшириш ташкил этилмади. Аксинча Ф. Хўжаев туман прокуратураси томонидан жалб этилган мутахассислар – вилоят назорат-тафтиш бошқармаси бош назорат тафтишчиси Б. Хўжаев, биринчи тоифали назорат тафтишчиси Н. Назаров, ДШТЁИМ Бухоро филиали бош ҳисобчиси Г. Бобоева текшириб, давлат шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази Бухоро филиали директори М. Абдураҳмонов танишиб имзо чеккан (2002 йилнинг 9 мартида тузилган) далолатномада аниқ кўрсатилган далиллар ҳам жавобда инкор этиляпти. Инкор этилаяпти, деган жумла бу ўринда назаримда аниқроқ маънони англатмаяпти. Буни бошқачароқ ифодаласак: қаршингизда бир одам турибди, сиз уни кўриб туриб, кўрмаяпман, қаршимда ҳеч ким йўқ, дегандек гап. Фақат инкор, рад этишга йўналтирилган мақсадгина бу ҳолатни (юқорида вилоят прокуратураси талқин қилганидек) ўз қолипига солиб, ўз қаричи билан ўлчаши мумкин.

Юз берган жараёнларни ўрганиш давомида вилоят прокуратураси М. Слободской ва С. Аваковга берилган (тиббий касбга эга бўлганликлари хусусида) сертификат ва маълумотномаларнинг сохта ёки ҳақиқийлигини аниқлаш ўрнига рад этишга мойиллиги (ҳатто уриниши) кишини ажаблантиради? Буни қоғоз ва қонун билан ўраб **«...сертификатлар юзасидан хатшунослик экспертизаси тайёрлаган ва вилоят ИИБнинг 2002 йил 22 мартдаги 161-162-сонли хулосасига кўра, С. Аваков ва М. Слободскойлар номига ёзилган сертификатлар ксеронусха бўлиб, сертификатларнинг асл нусхаси бўлмаганлиги сабабли ундаги ёзув ва имзо кимга тегишли эканлигини аниқлаш имконияти йўқлиги кўрсатилган»** деб гўё ишонтирмоқчи бўлади. Имзо меники, улар курсни ўтамаган бўлса ҳам илмий раҳбарим ҳурмати учун имзо қўйганман деб М. Неъматуллаева вилоят прокурори Ш. Муҳамедов номига ўз қўли билан ёзиб турсаю, прокуратура эса (расмият юзасидан) хатшунослик экспертизасининг хулосасини баҳона қилиб буни тан олишни истамаса? Агар мақсад жиноятни ёпиш эмас, очиш бўлса, вилоят прокуратураси учун сертификатларнинг аслини топиш, ўрганиш қийин эмас...

Деярли ўн ойдан буён чўзилаётган бу иш учун кимдир масъулиятни ўз бўйнига олиши лозим.

– Дастлаб мен вилоят ҳокимига ёзма равишда мурожаат этдим, – деди Р. Камолов. – Ҳоким билан учрашиб, соҳамизда юз бераётган қонунбузарликлар ҳақида ётиғи билан айтдим. Тармоқда ислоҳотларни амалга ошириш учун муносиб, ғайратли, билимли, виждонли кадрлар танлаш, энг муҳими масъулиятни тушунадиган, ҳалол киши раҳбар бўлиши кераклиги ҳақида узоқ суҳбатлашдик: кутдим, натижа чиқмади. Хатоларнинг олди олиниши ўрнига бари унутилди. Шундан сўнг вилоят прокуратурасига, қатор юқори идораларга мурожаат этдим. Биласизми, ахир мен ҳам раҳбарман, инсофни, адолатни, қонунни унутганимда, менсимаганимда бу қадар узоқ (46 йил) ишлайолмасдим. Сохталикка, ёлғонга суянган, қонунни ҳурмат қилмайдиган кишилар билан асло чиқишолмайман. Мен ёзган масалалар жойида ҳал бўлиши мумкин эди... улар нега мени тушунишни исташмайди. Ҳақ бўлсамда ноҳақлик жабрини тортсам. Тўғри, биров мени урган эмас, ҳақорат қилган эмас, қаерга борсам эшиклар ланг очиқ. Аммо ҳақ сўзим қонуний исботини топиши учун ўн ойдан буён овораман. Ахир мен ким учун, нима учун курашяпман? **Америкадек демократия тамойилларига суяниб иш кўрадиган буюк давлат заминига Бухородан, айнан бизнинг вилоятдан тайёрланган сохта ҳужжат билан оёқ босишса ва ушбу алдов, сохтагарчиликка раҳнамолик қилган Ҳикмат Тошев бемалол «Туя кўрдингми, йўқ? қабилида ишлаб юраверса. Бир кун эмас бир кун бу ёлғон ошкор бўлиб қолса, унда нима бўлади? Бу, кимларнингдир мансабига обрўсига суяниб қонунни оёқости қилиш дегани-ку! Ўзбекистоннинг ўз қонунлари бор. Уларнинг обрўси биз фуқаролар учун ҳар қандай шахсий манфаатдан, мансабдан устун-ку, ахир?! Бугун сўзимни ёлғонга чиқаришга уринаётганлар бу ҳақда ўйлашмайдими?.. Мамлакатимизнинг халқаро обрўсини ўйлаган фуқаро, раҳбар бу каби қинғир ишни сезганда дарҳол олдини олгани, чора кўргани маъқул эмасми? Қонун фақат чўнтак ўғрилари ёки майда безорилик иши эмас, миллий ифтихоримиз, давлатимиз, Президентимиз шаъни учун ишласагина кудратли, ишончли саналади.**

Р. Камоловнинг ўн ойдан буён ўз сўзининг тўғрилиги учун меъёр даражасида, босиқлик билан турли идораларнинг эшигини қоқиб, натижа кутиб чарчаганлигини ҳамма ҳам тушунавермаса керак. Унинг юқоридаги мулоҳазаларини инкор этишга журъат қилолмайман. У ўз сўзини айтди. Унинг эътирозларидан яна бири Аваковнинг бир кунга Бухорога келиши ва врачларга тоифа бериши билан боғлиқ эди.

– Биз профессор Аваковни Бухоро вилояти Соғлиқни сақлаш бошқармаси тизимидаги тиббиёт муассасалари врачларига тоифа бериш (тасдиқлаш) комиссияси раиси эканлигига асло қарши эмасмиз, – дейди Р. Камолов. – Бунга у муносиб. Эътирозимизни профессорга эмас, Ҳикмат Тошевга айтмоқчимиз. Йил бошида (9 апрель 2001 йилдаги 215-сонли Буйруқ асосида) 20 кишидан иборат аттестация комиссияси тузилган эди. Қўшимча буйруқ (15 ноябрь 2001 йил, №523) асосида 7 киши комиссия таркибига киритилган. Йил бошида тасдиқланган комиссия таркибини ўзгартиришга сабаб нима? Ахир ҳар бир бошқарма бошлиғи ўзи истаган вақтда пойтахтдан илмий раҳбарини чақириб комиссия раисини, аъзолар таркибини ўзгартираверса, оқибати нима бўлади? Ҳар қандай расмиятчилик қонун даражасида, аввало, иш манфаатига (шахсий манфаатга эмас) бўйсундирилсагина ўзини оқлашини Ҳикмат Тошев билмайдими? 19.11.2002 йилда ўтказилган тоифа беришда қатор сохталикларга йўл қўйилган. Бир кунда 92 киши билан савол-жавоб қилиниб, уларнинг тоифаси кўриб чиқилган. Ажабо, шунча одам билан бир кунда-я? Улар билан 4-5 соатда савол-жавоб қилиш, уларни тинглаш, тоифасини аниқлаш мумкинми? Шунинг учун ҳам тоифалашда кўплаб врачларга саволжавобларсиз тоифа берилган. Бу иш шунчаки расмият учун ўта юзаки ўтказилган...

Қизиғи шундаки, ўтказилган (аслида шоша-пиша расмийлаштирилган) тоифалаш протоколининг (№2) охирида раис (Председатель) А. Рустамов деб ёзилган. Савол туғилади, умуман, А. Рустамов ким? Бундай фамилия протоколга қаердан келиб қолди? Ахир раис Аваков эди-ку? Энг қизиғи, тоифалашда иштирок этган комиссия аъзоларига тўлов қайдномаси орқали (14 кишига) иш ҳақи ёзишади. Жумладан, бир бетдан иборат рақамсиз тўлов қайдномасида Аваковнинг исми-шарифи икки марта – 1 ва 14 рақамда белгиланиб, биринчисига 25 минг 100, иккинчисига 25 минг 218 сўм иш (хизмат) ҳақи ёзишади. Аммо комиссия аъзолари тарқамай туриб тўлдирилган тўлов қайдномасида В. Аваковнинг имзоси йўқ. Пулни бошқа киши, аниқроғи, шу куни аттестациядан савол-жавобсиз ўтган врач Ҳ. Сафаров имзо чекиб олади-да, 25218 сўмни яна кассага қайтаради. Бу билан гўё ўнғайсиз ишнинг олди олиняпти. Бухородан кетмай туриб, тоифалашга қатнашган комиссия аъзолари тарқамасдан нега В. Аваков тўлов қайдномасига имзо чекиб, ўзининг камтарона хизмат ҳақини олмаяпти? Унинг ўрнига эса шу куни биринчи тоифа берилган врач-реаниматолог Ҳ. Сафаров барча тўловларга имзо қўйиб, касса-молиявий олди-бердиларида иштирок этаяпти. Қонун бўйича иш ҳақи В. Аваков номига ёзилган, агар ортиқча пул берилган бўлса, буни бошқа биров эмас, фақат В. Аваковнинг ўзи кассага қайтариши керак эмасми?

Нима ҳам деймиз, бундай қонунсизликлар, бировни ноқулай ҳолга солиб қўйишлар афсуски барчаси қоғозларда муҳрланган, ҳужжатларда акс этган. Р. Камолов ҳар бир ҳолат бўйича бизга ҳужжатлар тақдим этди. У: «Ҳикмат Тошев бир йил ичида 13 та бош ҳакимни ишдан олди... Малакали, вилоят учун жон куйдириб ишлайдиган олий тоифадаги ҳакимларни ҳам бошлиқлар билан келишиб, аттестацияга келмади, ишга нолойиқ, деб сохта айб, ҳужжатлар ёздириш йўлига ўтиб олди...» деб ёзган эди. Шулардан бири «Соғлиқни сақлаш аълочиси», олий тоифали шифокор (Пешку туман марказий касалхонасининг бош ҳакими) Салим Муродов бизга шундай мурожаат қилади: «...уч-тўрт ой олдин мени туманимиз ҳокими Камол Нуров чақириб, вилоят ҳокими ва Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Ҳ. Тошевнинг топшириғини сизга етказаяпман. Салим ака сиз ишни топширасиз, ариза ёзинг» деб айтди. Ўртамиздаги суҳбат 2001 йилнинг декабрь ойида бўлиб ўтди. Аввалига ҳайрон қолдим. Наҳотки, туман марказий шифохонасининг бош шифокорини вилоят ҳокими туман ҳокимига буюриб, мажбурий равишда ариза ёздириб, ишдан олдирса... ишонмадим. Бу ҳолат бир неча бор такрорланди. Ўртага Ш. Эргашев номли ширкат хўжалигининг раиси Садри Ҳотамов ва бошқалар тушиб, Салим ака, ўзингизни эмас, бизни ўйланг! Ариза ёзинг деб туриб олишди. Эшигимдан воситачиларнинг оёғи узилмади. Тўғриси, уларга раҳмим келганидан ва менга нисбатан тазйиқ кучаявергач, ишдан кетишга мажбур бўлдим. Аммо бу ҳаракатлар қонунга зид эди. Туман ҳокими менга: «Тушунинг, янги ҳоким, янги раҳбар билан ишлайди. Сиз ишлаб бўлдингиз, тартиб шунақа!» – деб вазиятни ўзича тушунтирган бўлди ва эътирозимга қарамай мажбурий равишда (кабинетида) ишдан кетишим ҳақида ариза ёздириб олди. Шу заҳоти вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Ҳ. Тошевга ушбу хабарни телефон орқали етказди...»

Бош шифокор норозилигини, қонун бузилиши ҳолатларини шу тариқа баён этади. Бундан ташқари яна ишдан олинган собиқ бош шикофорлар ҳам мурожаат қилиб ёзаяптиларки, назаримда уларнинг ҳам сўзларини тинглаш керак. Яқинда Бухоро вилоят фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъати (Ч. Умирбекова раислигида) шундай ишлардан бирини кўриб, даъвогар Салим Муродовни 2002 йил 8 январдан бошлаб Пешку туман марказий касалхонаси бош шифокори вазифасига ишга тиклади. Апелляция шикояти ва апелляция протести қаноатлантирилмасдан қолдирилди. Бу билан айтмоқчиманки, ишдан кетказилган бош шифокорлар ҳақидаги эътирозларда жон борга ўхшайди...

Умуман, Бухоро вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармасида йўл қўйилган ва йўл қўйилаётган қонунбузилишлар ва камчиликлар ҳақида ёзаверса ҳали вери тугамайди. Бу ҳақда («Тиббтехника») ёпиқ акциядорлик жамияти билан боғлиқ ва тиббий техникаларни сотиб олишда йўл қўйилган қонун бузилишлари, малакали бош шифокорларни қонунсиз ишдан кетказишда, «Дилором-97» фирмасининг тиббиёт ускуналари етказиб бериш тўғрисидаги сохта шартномалари ҳақидаги суд ҳукми ва яна қатор далилларга эгамиз. Ҳозирча эса мақолага нуқта қўямиз.

Ражаббой РАУПОВ,
журналист.

Ислоҳот одимлари

ҲАММАСИ ФИДОКОРЛИККА БОҒЛИҚ

Паррандачиликни етти хазинанинг бири дейишади. Лекин ана шу хазинани яратишнинг ўзи бўлмайди. Негаки, паррандачилик бошқа соҳаларга нисбатан нозик ва сермеҳнат. Сиртдан қараганда, парранда боқиш осондек туюлса-да, ёш жўжаларни вояга етказиб, тухумга киргизгунча катта меҳнат сарфланади, бу ишга масъулият билан ёндошилади.

Бу борада Каттақўрғондаги «Ориён» паррандачилик фермер хўжалиги жамоасининг тажрибаси ўрнак олса арзийди. Очиғини айтганда, бундан беш-олти йил муқаддам бу хўжалик ҳам иқтисодий жиҳатдан ночор аҳволга тушиб қолганди. Бир килограмм гўшт ва бир дона тухумнинг таннархи бозордагидан икки баравар қимматга тушиб қолганди. Шу боис бўлса керак, бу ердан маҳсулот олувчи мижозлар сони камайиб кетди. 1998 йилда паррандачилик хўжалиги банкрот деб эълон қилинди...

1999 йил Самарқанд «Ориён» ишлаб чиқариш корхонаси паррандачилик хўжалигини сердаромад соҳага айлантириш ниятида ўз ҳисобига олди. Корхона маъмурияти томонидан хўжалик раҳбариятига иш кўзини биладиган, тадбиркор ва ташкилотчи кадрлар тайинланди. Ростдан ҳам тадбиркорликда гап кўп экан.

Ишбилармон раҳбарларнинг фидокорлиги туфайли хўжаликнинг парранда сақланадиган цехлари қайта таъмирланди, қурилиш, ободончилик ишларига алоҳида эътибор берилди. Касбини жон-дилидан севган товуқбоқар ва ишчилар ишга таклиф этилди. 1999 йилнинг декабрида Свердловск паррандачилик фабрикасидан 120 минг дона наслли тухум келтирилиб ундан жўжа очилди. Зооветеринария талаблари асосида парвариш қилинган жўжалар 2000 йилнинг иккинчи чораги бошиданоқ она товуқ ҳисобига ўтди. Энг муҳими, уларнинг биронтасини нобуд бўлишига ёки касалланишига йўл қўйилмади. Касбига ихлоси баланд товуқбоқарлар давлатга 30,2 тонна парранда гўшти етказиб беришга мушарраф бўлишди. Тайёрланган тухумдан эса 5 миллион 831 минг сўм даромад олинди. Даромадга яраша буромад деганларидек, ишчи-хизматчиларнинг маошлари ҳам чакки бўлмади. Товуқбоқарларнинг бир ойлик маоши 25-30 минг сўмни ташкил этаяпти.

Паррандачилик фермер хўжалигининг меҳнатсевар жамоаси йилдан йил юксак кўрсаткичларга эришаётир. Жорий йилнинг саккиз ойида 104 тонна парҳез гўшт ишлаб чиқарилди, давлатга 8 миллион 596 минг дона тухум етказиб берилди. Бу 1991 йилга нисбатан қарийб уч баравар кўп, демакдир. Ишлаб чиқаришдан кўрилган даромад ҳам шунга яраша.

– Хўжалик раҳбари Суръат Шомаҳмудовнинг айтишича, бир кунда мижозларга 80 минг дона тухум етказиб берилаётир. Келгусида бу рақамни юз минг донага етказиш уларнинг асосий мақсадидир.

– Хўш, хўжалик бундай ютуққа қандай эришаяпти? Юқорида айтганимиздек, аввало цехлар қайта таъмирланиб, уларга янги замонавий ускуналар ўрнатилган бўлса, яна бир муҳими, ишчиларга катта ғамхўрлик кўрсатилаётганидир. Хўжалик меҳнат аҳли учун бу ерда ҳар куни бепул иссиқ овқат ташкил этилган. Уларнинг ишга бориб келишлари учун махсус автобус ажратилган. Ишдан бўш пайтларида дам олиш шароитлари яратиб қўйилган. Дам олиш хонасида телевизор, радиоприёмник, газета-журналлар тахламлари мавжуд. Шу тариқа қарс икки қўлдан чиқаяпти.

Эришилаётган ютуққа ўзининг ҳалол ва фидокорона меҳнати билан ҳисса қўшиб келаётганлар кўпчиликни ташкил этади. Раҳима Усмонова, Ҳалима Йўлдошева, Зоя Пўлатова сингари товуқбоқарлар, Рустам Нурбеков, Асқар Турдиқулов, Мавлон Қурбоновдек ишчилар ана шулар жумласидандир. Ана шундай паррандачилик етти хазинанинг чинаккам бирига айланмоқда.

Асқар ЖАЛИЛОВ,
«Адолат» мухбири.

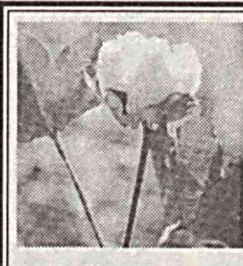

ПАХТАКОРЛАРГА КАМАРБАСТА

Бугун етиштирилган мўл пахта ҳосилининг тақдири ҳеч кимни бефарқ қолдираётгани йўқ. Кўпчилик қалб амри, дил меҳри билан ўз ўрнини далада билиб, пахтакорларга яқиндан ёрдам бермоқда. Жиззах вилоятининг Арнасой тумани «Машина-трактор парки» очиқ турдаги акциядорлик жамиятининг ишчан жамоаси ҳам бу ишдан четда қолаётгани йўқ.

– Пахта йиғим-терими бизга доимо юксак масъулият юклайди, – дейди акциядорлик жамиятининг раиси Юсуф Усанов биз билан суҳбатда. – Шунинг учун ҳам бу йилги мавсумга пухта тайёргарлик кўрдик. Вазирлар Маҳкамасининг қарори, талабларидан келиб чиқиб ўз вақтида мавжуд техникаларимизни ишга шай қилиб қўйдик. Бу бизга ҳозир машина теримини уюшқоқлик билан олиб боришимизга, самарадорликка эришишимизга ёрдам бераяпти. Биринчи теримда туманимиз пахтакорларига яқиндан ёрдам бердик. Эндиликда эса қўшни Дўстлик тумани ва Самарқанд вилояти заршуносларига етиштирилган мўл ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиштириб олишда камарбаста бўлаяпмиз.

Дарҳақиқат, жамоа аҳли бугун Дўстлик тумани далаларида теримни сифатли олиб бормоқда. 12 та «Котон» пахта териш машинасининг ҳар бири билан кунига 10 тоннадан пахта терияпти. Ишни икки сменада ташкил этилганлиги, бепул иссиқ-овқатни даланинг ўзида йўлга қўйилгани иш унумини юқори бўлишини таъминламоқда. Ҳар уч кунда механизаторлар билан терган пахтаси учун ҳисоб-китоб ишлари амалга оширилаяпти. Акциядорлик жамиятининг илғор механизатори Анвар Тожиев мавсумда пешқадамлик қилмоқда. Кунига у ўз комбайнида 14 тоннадан ошириб пахта териб олишга муваффақ бўлаяпти.

Фурсат – олтиндан қиммат. Механизаторлар буни доимо дилдан ҳис этишади. Дўстлик тумани заршуносларининг уяётган пахта хирмони янада юксак бўлиши учун бор куч-ғайратларини аямаяптилар. Шу билан биргаликда акциядорлик жамиятининг яна иккита терим агрегати Самарқанд вилояти пахта далаларида жавлон урмоқда.

Каримжон РИХСИЕВ,
«Адолат» мухбири.

СУРАТДА: акциядорлик жамияти раиси Юсуф Усанов (ўнгда) бўлим бошлиғи Шуҳрат Аҳмедов, таъминотчи Шароф Ўтабоев ва акциядорлик жамияти раиси ўринбосари Хайриддин Суяровлар янги иш куни олдидан қилинадиган вазифаларни белгилаб олишмоқда.

Эҳтиром

МИНОРЛИК КАРИМ МЎЙЛОВ

Яқинда хизмат тақозоси билан Денов туманининг «Мустақиллик» деҳқон-фермерлар хўжалиги раиси Абдулла Ҳакимов ҳузурида бўлганимизда у қизиқ бир воқеани сўзлаб берди.

– Уни деновликлар Карим мўйлов деб аташарди. Ҳатто вилоятда йиғилиш ва анжуманлар бўлганида унинг номини алоҳида тилга олиб қўйишарди. Деновда эса, уни танимаганнинг ўзи йўқ. Бир сўз билан айтганда, у минорликларнинг энг азиз ва мўътабар кишиларидандир. Карим ака ўша кезлари атиги саккиз киши билан бугунги 590 хонадонни илиқ бағрига олган ҳозирги Минор қишлоғига илк бор асос солган, – дейди Абдулла ака Ҳакимов.

– Яхшингни оширувчи, ёмонингни яширувчи бу – халқинг, туғилиб ўсган маҳаллангдир. Нимага қодирлигингни элга танитади. Сени қадрингга етганлар, хизматингни билганлар ўзинг оламдан ўтгач сен ҳақингда авлодларингга ҳикоятлар, кейинчалик эса ривоятлар тўқиб беришади. Биз ҳам ана шундай онларнинг гувоҳи бўлиб турибмиз, – дейди 93 ёшли Ҳаит бобо Чўтиев Карим бобони эслаб.

– Ҳа-а, болаларим!.. Дунё ўткинчи, яхшилик шаънингга битилган мангулик ҳайкали. Бир пайтлар хивичдан от эсаб, кўчани чангитиб, йигитлик онларида қизларни шошириб, сойларни тошириб қўйган эдик. Мана, мункиллаб ўтирибмиз, ёшларга суяниб. Дуодан, қуруқ намиз, ёшларга суяниб. Дуодан, қуруқ намоз-сиҳатдан бошқасига тишимиз ўтмайди. Эҳ ёшлик, эссиз ёшлик... Билмай қолибмиз, ҳаммаси кечаги тушдек бир зумгина ўтиб кетибди. Таёғимни тўқиллатиб, хаёлга кетиб қолган онларимда ҳаётда кўрган ва билганларим эсимга келаверади. Қўлдан келган баҳоли қудратли ишларимизни бирма-бир санаб, демак, ёмон яшамабмиз, деган шукроналарга бориб дуога қўл очмоқдан яхшиси йўқ одамга, – дейди суҳбатдошимиз Ҳаит бобо.

Карим Раҳимовни қишлоқдошлари ҳазиллашиб «Ўзимизни Чапаев» деб қўйишаркан. Ростданам унинг икки томонига қайрилиб ўсган мўйлови Чапаевнинг мўйловини эслатаркан-да.

– 29-30 йиллари... Биз яшаётган қишлоқни иккига бўлиб Тожикистон Республикасига темир йўл қуриладиган бўлди. Қишлоқни эса, кўчириш режалаштирилди. Қисқаси кўчадиган бўлдик...

Марди, Толип полвон, Иноят, Лутфулло, қизил юлдузлик Худойқул Пошшоқуловлар билан 16 киши ана шу Минор қишлоғида ёнма-ён кулба қуришди. Сўнг... Карим мўйловнинг илк бор комсомол етакчисидан қишлоқ шўроси раиси, хўжалик раислигига фаолияти уланиб кетаверди...

Жамоада қўй-эчкилар кўпая бошлади. Подалар Минор тоғида паноҳ топиб юрарди. Бир куни Карим мўйлов жамоани тўплаб, қишлоқнинг номини Минор деб аташ таклифини киритди. Одамлар ҳам айнан шуни кутиб турган экан-ми, бирданига қарсак чалиб юборишди. Шушу қишлоқнинг номи Минорлигича қолиб кетди.

Иккинчи жаҳон урушининг ҳал қилувчи паллалари эди. Душман билан қирғинбарот жанглари борарди. Хотин-халаж, кексалару, ногиронлар гарданига фронт орқасини мустаҳкамлаш, жангчиларга мададкор бўлишдек катта вазифалар турарди. Деновда хайру саховат ташаббуси билан дастлаб минорликлар чиқишди. Танк учун юз минг сўм тўпланди. Бунинг учун жамоанинг қўй-эчкилари ас қотди. «Чорваси бор элнинг бели бақувват келади», деб бекорга айтишмаган экан донолар.

– Зарур пайтда керакли одамга бирни берсанг, Оллоҳ менга ўнни бераркан. Ўша йили қўйларимиз эгизак болалади. Сарфланган маблағимиз қайтиб келди. Қўйларимиз кўпайиб, тирик вазни тўқсон килограммдан ошиб бораверди. Отамни Москвага, халқаро ютуқлар кўргазмасига таклиф қилишди, – дейди отасини эслаб Хайринисо буви Каримова.

Карим мўйлов Раҳимовни чинакам эл сардори, десак янглишмаймиз. У қолдириб кетган боғлар бугун чунонам ҳосилга кириб, элни фаровонликка етаклаган. Шу боисдан минорликлар унинг табаррук номини эҳтиром билан эслашади. Шу эҳтиромнинг ўзигина инсон меҳнатига, шукуҳли қадр-қимматига қўйилган абадий ҳайкал эмасми?

Турсун МАҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.

ЮҚОРИ СИФАТГА

Иштихон туманидаги «Оқтепа» пахта пунктига топширилаётган ҳосилнинг ҳаммаси биринчи навга қабул қилиниб олинаяпти. Пахтакорларнинг ҳосилни сифатли тераётганликлари бежиз эмас. Пахта пункти ходимлари мавсум олдидан фермерлар ҳузурида бўлишиб сифатли ҳосил – катта даромад манбаи эканлигини тушунтиришганди. Бугун эса унинг самараси намоён бўлмоқда.

– Бу йилги пахта мавсумига ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрдик, – дейди пункт мудири Баҳром Кубаев. – Хирмон учун жойларимиз асфальтдан чиқарилган. Техникаларимизни олдиндан таъмирдан чиқариб қўйганмиз. Пахтани ёнғиндан асраб-авайлаш чораларини ҳам кўриб қўйганмиз. Бу жамоада 35 киши меҳнат қилади. Уларнинг иш унумини ошириш мақсадида маъмурият томонидан барча шароитлар яратилган. Ҳар куни бепул иссиқ овқат ва чой ташкил этилмоқда. Ишчилар фидокорона меҳнатдан сўнг махсус дам олиш хоналарида ҳордиқ чиқаришмоқда. Кундалик газета-журналларни ўқишаяпти.

Бу йил жамоа асосан деҳқон фермер хўжаликлари томонидан келтирилган 4 минг 270 тонна пахтани қабул қилиб олади. Ҳозиргача бу ҳосилнинг 2 минг тоннадан зиёди қайта ишлаш мақсадида тайёрлаб қўйилди.

Ҳамро ШОДИЕВ.

РАШК

(Давоми. Боши 2-бетда).

– Сенга тушунмаяпман, Хосият! Бу – нима деганинг?!

– Тушунмаганмиш-ла, – деди лабини буриб. Вой-й, пихини ёрган-е-е. Бир тўда келин дугоналарни атрофларида гирду-капалак қиладилар-у, яна бу киши ҳеч нарсага тушунмасмишла. Вой ўлиб қоламан сиз-га... – деди гапини давом эттириб, заҳархандалик билан.

– Бу пичингларни шу бугун ўргандинг-ми?! Хўш, рақсга тушган бўлсам нима бўлибди. Тўйда ўйин-кулги, ҳазил-мутойиба бўлади. Тўйда хиёнат нима қилсин! Кимдир ким билан рақсга тушади. Бир-биридан рашк қиладиганлар уйдан чиқмайди...

– Бўпти, тонг отсин. Нима қилишимни аллақачон ўйлаб қўйганман.

Ўша оқшом Дониёрнинг дил торига дарз кетган эди. Рости синфдошининг тўйига борганидан қаттиқ пушаймон ҳам бўлиб олди. Эртасига турдида, нонуштани қилиб олгач «Эр-хотиннинг уриши дока рўмолнинг қуриши», – дея эътиборсиз кўнгил ёзгани кўчага чиқиб кетди. Ўша куни «Наврўз» байрами куни эмас-ми, бутун бошли маҳалла байрам тараддудида. Дўстлари билан Наврўзга жўнади.

Хосият ўзини боса ололмади. Жаҳлига эрк бериб қўйганини ўзи ҳам билмасди. Бу хонадонда бугун нималар кутилаётганини аллақачон режалаштириб қўйгандек ишга киришиб кетди. Кўча кийимларини кийиб олдида, болаларини қайнонасига қолдириб Денов шаҳрига жўнаб қолди. Шаҳарга келди. Атайлаб биров билан келишиб қўйгандек «Меҳр» хусусий дорихонасига кирди. сотувчидан қандайдир дорининг отини сўради. Сотувчи унинг ичидагиларни қаёқдан билсин. «Бор!» деди. Сотувчи тортмадан «Неоцидал – 60 ЭК» бурга ва турли заракунандаларга қарши ишлатиладиган, баҳоси беш сўм бўлган кимёвий дорини Хосиятга узатди.

Хосият шошқалоқлаб дорини оларкан йўқотган нарсасини топган кишилардек сумкасига жойлади. Ҳеч ёққа айланмай уйига қайтди. Шайтон унинг юрагига баттар ғулғула солган эди. Ўйлаб қўйган нарсаларини амалга оширса юрагининг тафти босилгудек эди. Унинг миясида шундан ортиқ фикр йўқ эди.

У ҳовлига кирганида қайнонаси ҳам кўринмади. Ўзича «Фурсатга қаранг-а», – деб қўйди амалга ошираётган режасига йўл очилганидан юраги ёришиб. Ҳеч кимга сездирмай болалари ётган хонага ўтди. Бешикда ҳали икки ёшга тўлмаган ўғли Сардор, тўшакда тўрт ёшли қизи Мадина беозоргина ухлашарди. Хосият оёқ учида қадам босиб шкафдан пиёла олди. Дори шишанинг қопқоғини очиб пиёлага қуйди. Кейин секин-аста қадамлар ташлаб бешикда ётган ўғлининг олдига чўккалаб ўтирди. Уйқудаги боланинг бошини кафтига олиб кўтараркан пиёладаги қотилдан ичирди. Боланинг бошидан кафтини олиб, тўшакда ётган қизи Мадинанинг олдига чўккалади. Оғзини очиб пиёладагини паққос қуйди. Заҳри-қотил кислотадан фарқли ўлароқ «Неацидол – 60 Эк»ни нималарга қодирлигини англади чоғи, пиёлага қуйди-да, кўзларини юмиб ичиб юборди.

Шўрлик болалар заҳри қотилдан безовталаниб оламга кўз очганларича кўзлари очиқ қолди. Оғизларидан кўпик қайнарди. Онаизорнинг эса ичи ёниб жон талваса қиларди...

Ветеринария врачи мутахассисларининг таъкидлашига қараганда «Неацидол–60 ЭКэ кислота каби ўта реакция берувчи. Агар терига томгудек бўлса тери ости тўқималари орқали жигарга ўтади. Тирик организмни тезда заифлаштириб ҳалокат ёқасига олиб келади. Даволаниб чиққан бемор умри нари борса бир ёки бир ярим йилга бориши мумкин. Моҳунбону буви нимадандир кўнгли безовталаниб, келинининг уйига кирди. Хосият ажал билан олишарди. Уни кўрдию кампир тахтадек қотиб қолди. Эсини жойига олиб «Нима бўлди, сенга Хосият?» – дейиши билан дарвозадан кимнингдир чақираётганини эшитди. Дарвозага отилди. Маҳалла раисаси Жамила Эргашова ва сардор Иззатилло Тўраев туришарди.

– Моҳунбону буви, маҳалада «Наврўз». Ўтинглар, кексаларни олдинроқ йўқлагандик, – деб қолди Жамила. Маҳалла раисаси Бувининг чеҳрасидаги безовталикни кўрдию, унга яқин бориб.

– Нима бўлди, буви? Безовтасиз??! – деди.

– Келинимга бир бало бўлган кўринади. Ўзини уриб «Ичим ёнаяпти?» дейишдан бошқа гап йўқ.

– Қани юринг-чи...

Шум хабарнинг оёғи чаққон келади. Ҳовли бир зумда яқинларга тўлди. Ҳамма Хосият билан овора. Овсинлар Хосиятнинг кийимларини алмаштиришди... Кимдир «Тез ёрдам»-га шошди. Кимдир...

Хосият:

Мени касалхонага элтинглар. Ичим ёниб кетаяпти. Ўлиб қоламан, – дея ўзини урарди.

Хосиятнинг кўзлари бутунлай бегона. Овсинига қараб.

– Вишилкадан эримнинг тўнини олиб Мадинанинг устига ёпиб қўйинг, совуққа қотган кўринади, – деди юзини деворга ўгириб лабларини қаттиқ тишлаб.

«Тез ёрдам» етиб келди. Овсинлар Хосиятнинг икки томонидан ушлашиб машинага ўтказишди. Жамила ва Алишер унинг ёнига ўтиришди. Машина бир зумда касалхонага етиб келди. Шифокорлар уни заҳарли дори ичганликда гумон қилишди. Ич-ичакларини ювишди. Ростдан ҳам врачлар ҳақ чиқишди. У дори ичган эди.

Боя маҳалла раисаси Моҳунбону бувининг орқасидан кирганида бадбўй ҳид димоғини қитиқлаганди. Ҳамма Хосият билан бўлганидан буни унутиб қўйганди. Шуларни эсладию. қайтиб хонага кирди. Бешикда ётган Сардорнинг устини очди. У қайси кўз билан кўрмасин ҳамон боланинг оғзидан кўпик қайнарди. Кўзи ва ияги очиқ қолган болага термулганича «Шўрлик, гуноҳим нима эди-я!» деганича Сардорнинг кўзларини уқалаб юмди. Иягини кафтлари орасига олиб сийпалаб юмди. Жойида сониялар ҳайкалга айланиб қолди. Эсини жойига олганида деворга қараб ётган Мадинага кўзи тушди. Олдига борди. Оғзидан кўпик тошиб ёстиққа оқарди. Кўзлари саполдек, нурсиз, ияги очилиб қолган. «Дод!..» деб юборди.

Моҳунбону буви етиб келди. Келишга келди-ю, ранг-рўйи бўзга айланиб, турган жойида қотиб қолди.

– Нима бўлибди, буларга? – деди телбаларча.

– Невараларингизга заҳар ичқизишган, Моҳунбону буви, заҳар!

– Ким? Нимага?!.. Ким ичқазибди, заҳарни?

– Бунисини келинингиздан сўрамоғингиз керак.

– Нима-а?!.

Моҳунбону буви бегуноҳ невараларининг юмилган кўзларини кўриб ҳушидан кетди. Бир зумда овсинлар қайноналарини ҳовлига олиб чиқишди. Улар йиғладилар. Ҳовлида йиғламаган ҳеч ким қолмади. Орадан анча вақт ўтиб Дониёр ҳам, далада чигит экишга кетган Рашид ака ҳам етиб келишди.

– Нималар қилиб қўйдиларинг, невараларимни? Шу гўдакларда нима гуноҳ бўлибди? Ўша заҳри қотилингни мана менга ичгизсанг бўлмасми-ди, Хосият. Мен ича қолай, мен!.. Ўз болангни қотили бўлишга қандай юрагинг бетлади?!..

Шифокорлар Хосият Болтаеванинг ҳаётини сақлаб қолдилар. Фақат сақлаб қолинмади икки мурғак қалб.

Содир этилган қотиллик юзасидан тергов ҳаракатлари олиб борилди. Жиноят иши туман прокуратураси томонидан чуқур таҳлил қилинди.

Суд медицина экспертизаси хулосасига назар ташлайдиган бўлсак, Мадинанинг ички аъзоларини суд гисталогик текшируви натижасида ўпкалардаги серроз геморрогик ишишлар, ўпка бронхиолаларининг ўчоғли яллиғланиши, гемодинамикасининг бузилиши, мия тўқимаси, мияча ва юрак микроциркуляр қон томирларидаги ўткир гемодинамик бузилиши, буйрак тўқималарига дистрофик ўзгаришлар ва некроз ўчоқлари кучли таъсир этувчи кимёвий моддадан заҳарланганн аниқланган...

Онаси ўз боласининг қотили! Бу даҳшат!.. Кўз кўриб қулоқ эшитмаган гаплар. Қисматми-ё, кўргулик-ми? Ҳаяжондан қалам титрайди. Бир зум тўхтаб, сукут сақлайди. Оқ қоғозга из қолдиришдан бош тортгудек. Жонсиз ва тилсиз жисмлар ҳам кўз ёши тўкадилар. Оҳори тўкилмаган лаънат ўқийди...

Эътироф этишларича Дониёр билан Хосият севиб турмуш қуришган. Ораларидан муҳаббатдан бошқаси бўлмаган. Унда Хосият нега рашк тузоғига илинди?..

Дониёрнинг судда гапиришича кейинги пайтларда сил хасталигига чалиниб касалхонада ҳам ётиб чиққан. Уйида келган кезларида ичадиган дори-дармонини ҳам хотинидан яшириб ичган онлари бўлган... Башарти Дониёр талоқ баҳонасида бўлганда ҳам Хосият ўзи ва икки боласининг қотили бўлмаслиги керак...

– Рости ана шу қотилликни кўриб узоқ ҳаловатимни йўқотиб юрдим. Ахир 2-4 ёшли гўдакларни нима гуноҳ бўлиши мумкин? Оила турмушига назар солсангиз ўзига тўқ оила. Қўшниларнинг гувоҳлик беришларича Алибоевлар оиласи маҳаллада нуфузли, ориятли, тарбияли оила бўлган. Шундай оилада қотиллик содир бўлганига сира ишонгинг келмайди. Бир кечалик рашк касофати икки норасида гўдакларнинг умрига завол бўлди. Бу кечирилмас қотиллик. Гўдакларни қай йўсинда жон беришганини кўз ўнгингизга келтириб юракларинг эзилиб кетади, – дейди Денов тумани прокурори ёрдамчиси Бахтиёр Самадов, афсусдан бош чайқаб.

Одил суд ҳукми ўқилди. Ўн уч йил осон гап эмас. Ўз боласининг қотили, – деган тавқи-лаънатни бошида кўтариб юриш Хосиятга тинчлик бермаса керак....

Файласуф адашса,
ўзгармас олам,
Ўзгармоғи мумкин
олам талқини.
Шоир эҳтиросcиз
тебратса қалам,
Шеърни тарк этади
юрак талқини
Шоирга танқид бор –
ҳаддидан ошса,
Олим хатосини тузатар
олим.

Файзи ФАЙЗУЛЛАЕВ,
Сурхондарё вилояти жиноят ишлари бўйича судининг судьяси.

«Адолат»га жавоб берадилар

«РАИС ЗЎРМИ Ё ҚОНУН?»

«Адолат» газетаси, 2002 йил 11 май, № 18

Газетамизда «Журналист текшируви» рукни остида берилган мазкур мақолада Хоразм вилоятининг Гурлан туманидаги «Янгиобод» ширкат хўжалигида йўл қўйилаётган камчиликлар ҳақида айтилиб, айрим фуқаро ва нафақахўрларнинг шикоят аризалари, фермерлик ва ижара учун ер сўраб қилган мурожаатлари ширкат хўжалигида жавобсиз қолиб кетаётгани, уларга амалий ёрдам берилмаётгани, шундай пайтда ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Д. Бобониёзовнинг таниш-билишчилик, қариндош-уруғчилик, ошна-оғайнигарчиликка йўл қўйиб уларни астойдил қўллаб-қувватлаётгани, ҳаммага бирдек зарур шарт-шароитларни яратиб бермаётгани, шу туфайли аҳоли ўртасида норозилик кайфияти юзага келаётгани ҳақида мулоҳазалар билдирилиб, танқидий мақола чоп этилган эди. Афсуски илк мақола юзасидан на маҳаллий маъмуриятдан, на вилоят раҳбариятидан, на тегишли идоралардан жавоб хатлари олинди. Ваҳоланки, маҳаллий аҳолидан мақолани қўллаб-қувватлаб, унда билдирилган танқидий фикрларга қўшилиб, таҳририятимизга яна қатор шикоят ва аризаларнинг келиб тушиши тўхтамади. Шу боисдан ҳам биз «Акс-садо» рукни остида аввалги мавзуга қайтиб яқинда, аниқроғи 2002 йил 11 октябрь сонида яна мақола бердик. Унда маҳаллий фуқаролар хўжаликдаги камчилик ва нуқсонлар ҳақида тўхталиб, бошқарув раиси Даврон Бобониёзовнинг айрим ноқонуний ишлари хусусида ўз муносабатларини билдиришган эди. Қарангки, иккинчи мақола чоп этилган куни, яъни 2002 йил 11 октябрь қайд қилинган 4–93 рақами билан Хоразм вилояти Гурлан тумани ҳокими маҳкамасидан жавоб хати олдик. Унда жумладан шундай дейилади:

«Гурлан туманидаги «Янгиобод» ширкат хўжалиги 3-бўлимида яшовчи фуқаролар А.Машарипова ва Ж. Саитмаматовларнинг шикоятлари бўйича «Адолат» газетасининг 2002 йил 11 майдаги сонида чоп этилган «Раис зўрми ё қонун?» сарлавҳали мақола туман ҳокими Р. Матрасулов иштирокида «Янгиобод» ширкат хўжалиги бошқаруви аппарати аъзолари, ширкат хўжалигида фермер хўжаликлари ташкил қилиш комиссияси аъзолари, туман ҳокимлиги аппарати ва туман ер муносабатларини тартибга солиш комиссияси аъзолари иштирокида атрофлича муҳокама қилинди. Йўл қўйилган камчиликларни тугатиш чора-тадбирлари белгиланди. Туман ҳокимининг 2002 йил 29 майдаги 35–ФК рақамли фармойиши билан туман ер муносабатларини тартибга солиш комиссияси раиси Қ. Бобожоновга хайфсан берилди ва комиссиянинг қолган аъзоларига ҳам тегишлича жазо тайинланди.

Қонунга зид равишда ташкил қилинган «Авесто–2700» (Р. Аҳмедова), «Ражаб полвон» (Э. Жуманова), «Ушан-Нишан» (Н. Наримов) фермер хўжаликлари ва уларнинг ер ижараси шартномаларини бекор қилиш, Д. Бобониёзовнинг фаолияти ҳақидаги масала «Янгиобод» ширкат хўжалиги умумий йиғилишига тавсия қилинди.

2002 йил 31 май куни «Янгиобод» ширкат хўжалиги аъзоларининг умумий йиғилиши бўлиб, унда йўл қўйилган камчиликлар атрофлича муҳокама қилинди. Йиғилиш қарори билан хўжалик бошқаруви раиси Д. Бобониёзовга хайфсан берилди.

Хўжаликда ташкил қилинган комиссия аъзолари қайтадан кўриб чиқилди ва янги комиссия аъзолари сайланди. Комиссия раиси Б. Абдусатторовга нисбатан хайфсан эълон қилиниб, йўл қўйилган камчиликларни тугатиш чора-тадбирлари белгиланди. Аризагўйлар А. Машарипова ва Ж. Саитмаматов «Янгиобод» ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Д. Бобониёзовга бир неча маротаба мурожаат қилишларига қарамай анча вақтдан буён хўжаликдан ўзларига ва оиласига тегишли иш ҳақларини ололмаётганликлари тўғрисида, шунингдек, ширкат хўжалигида турли раҳбарлик мансабларида раиснинг қариндошлари ишламоқда, деб шикоят қилишган.

Ҳақиқатда тумандагилар аниқланди:

Аризагўй Машарипова Анорғулнинг марҳум турмуш ўртоғи Машарипов Ҳасанбойга тегишли иш ҳақи 2001 йил март ҳолатига кўра 178 минг 412 сўмни ташкил этиб, шу йилнинг 15-16 апрель кунлари 19-20 сонли чиқим ордерлари билан унинг иш ҳақлари тўлиқ тўлаб берилган. Саидмаматов Жуманбойнинг иш ҳақи 2002 йил 1 март ҳолича 105 минг 838 сўмни ташкил қилган. Иш ҳақининг 60 минг сўми 16 апрель куни 21 сонли чиқим ордери билан, 45 минг сўми 23 апрель куни 27 сонли чиқим ордери билан тўлиқ тўлаб берилган.

Шунингдек, «Шоликор» фуқаролар йиғини раисининг берган маълумотларига кўра ҳозирги кунда «Янгиобод» ширкат хўжалигида ишлаб турган раҳбар ва мутахассисларнинг ширкат хўжалиги раиси Д. Бобониёзовга яқин қариндош-уруғлиги йўқлиги аниқланди.

2002 йил 6 октябрь куни «Янгиобод» ширкат хўжалиги аъзоларининг 5-сонли умумий йиғилиш қарори билан ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Бобониёзов Даврон ушбу лавозимдан озод қилинди.

Туман ҳокимлиги бундан кейин ҳам бу каби салбий ҳолатлар юзасидан тегишли қонуний чора-тадбирлар кўриб боради.

Қ. БОБОЖОНОВ,
Хоразм вилояти Гурлан тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари.

Китоб жавонингизга

АҲИЛЛИКДА ЯШАШ ОДОБИ

Яқинда «Мовароуннаҳр» нашриёти Ҳожи Аҳмаджон Бобомуроднинг «Ислом одоби ва ахлоқи» китобини босмадан чиқарди. Китобга адиб Абдуқодир Фозил муҳаррирлик қилган. Филология фанлари номзоди, Халқаро Аҳмад Ясавий мукофоти соҳиби Сайфиддин Сайфуллоҳ сўзбоши ёзган ва масъул муҳаррирлик қилган. Филология фанлари доктори Убайдулла Уватов, филология фанлари номзоди Нодир Ҳасан тақризи билан бошланувчи ушбу рисоладан Ислом одоби ва ахлоқига оид жуда кўплаб фойдали маълумотлар жой олган.

Бугун биз шу китобдан «Аҳилликда яшаш одоби» бобини адолат юзасидан Сизнинг ҳукмингизга ҳавола этмоқни лозим топдик.

Аллоҳ таоло бандаларини турли миллат ва турли элат қилиб яратиш билан биргаликда уларнинг тинч-тотув, иттифоқликда яшашларини хоҳлайди. Аллоҳнинг тўқсон тўққиз исмларидан бири Салом (тинчлик) бўлиб, Унинг тинчлик хоҳловчи эканлигини билдиради. Зеро, ул зот мусулмонларга тинчликни шиор қилиб берди, улар ўзаро учрашганларида «Ассалому алайкум» – «Ваалайкум ассалом» деб бир-бирларига тинчлик-хотиржамлик тилашади.

Инсон ҳаётининг негизи ва манбаи тинчликка асосланган. Тинчлик бўлмаса ҳаётдан лаззат кетади, ҳар қандай ривожланиш ва тараққиёт сўнади. Шунинг учун Аллоҳ таоло «Ҳужурот» сурасининг 9-10 оятларида мусулмонлар бир-бирлари билан биродар эканликларини, бир-бирлари билан урушиб, тескари бўлишлари мумкин эмаслигини таъкидлаб: «Агар мўъминлардан икки тоифа ўзаро урушиб қолсалар, дарҳол улар ўртасини ислоҳ этинглар! Бас, агар улардан бири иккинчисининг устига тажовуз қилса, сизлар тажовузкор тоифа) Аллоҳнинг амрига қайтгунча, [illegible] билан урушинглар! Энди агар у (тоифа тажовузкорликдан) қайтса, сизлар дарҳол улар ўртасини адолат билан тузатиб қўйинглар ва адолатли бўлинглар! Зеро, Аллоҳ адолатлиларни севар», «Албатта, мўъминлар оға-инидирлар. Бас, сизлар икки оға-инингиз ўртасини тузатиб қўйинглар ва Аллоҳдан қўрқинглар, шояд раҳм қилинсангизлар» дейди.

Ушбу ояти каримада [illegible] тоифалар ҳоҳ икки давлат, ҳоҳ икки шаҳар, ҳоҳ икки қишлоқ, ҳоҳ икки маҳалла, ҳоҳ икки қабила, ҳоҳ икки киши бўлсин, тезлик билан [illegible] ярашиб [illegible] мокда.

Инсонларнинг бир-бирларига тескари бўлиб, урушиб юришларидан жамиятга ҳеч қандай фойда келмайди. Тарихда бу ўз исботини топган. Шунинг учун ҳам Аллоҳ таоло иноқликка, дўстликка буюрмоқда. Пайғамбаримиз: «Мусулмон мусулмонни ҳақорат қилмоғи фосиқликдир, уни ўлдирмоқ куфрдир» (Имом Бухорий ва Имом Муслим ривоятлари) деб мусулмонни ҳатто ҳақоратлаш ҳам мумкин эмаслигини билдирган бўлсалар, бошқа ҳадисда: «Икки мусулмон қиличлари билан тўқнашсалар, ўлдирган ҳам, ўлган ҳам дўзахдадир» деганлар. Яна бошқа ҳадисларда: «Мусулмоннинг қонини тўкмоқ, қайси йўл билан бўлса ҳам молини тортиб олмоқ, обрўсини тўкмоқ ҳаромдир» (Имом Муслим ривояти) деб марҳамат ҳам қилганлар. Расулуллоҳ саллаллоҳу алайҳи васаллам шундай аниқ ва равшан қилиб айтган бўлсалар ҳам, Исломни ўз ғаразли мақсадлари йўлида шиор қилиб, айрим билимсиз ёшларни алдаб, уларни одам ўлдиришга, қон тўкишга даъват қилган бузғунчи кимсаларни мусулмон деса бўладими? Ахир, Ислом мусулмонни сўкиш, обрўсини тўкишдан қайтарилмоқда-ку? Шундан кўриниб турибдики, уларнинг мақсади Ислом эмас, балки мансаб, мартаба, ҳукуматни эгаллаш ва бойлик орттиришдир.

Пайғамбаримиз мусулмонларни иноқлик, иттифоқликка чорлаб муборак ҳадисларида: «Мўмин киши мўмин биродарларидан уч кундан ортиқ аразлашиб юриши мумкин эмас. Уч кун ўтгач тезлик билан келиб, урушиб қолган биродарларига салом бериб ярашсин. Биродари саломга алик қайтариб ярашишни ихтиёр қилса, иккаласининг ҳам гуноҳлари тўкилиб, савобга шерик бўлишади ва агар саломга алик қайтармаса, унда салом берган биродарининг гуноҳини ўз зиммасига олади» (Абу Довуд ривояти) деб марҳамат қилганлар. Аллоҳ бандаларини иттифоқлик билан иноқликда кун кечиришларини ниҳоятда яхши кўрганлигидан, уларга ўз лутфи карамини намоён этиб, ораларида жанжалга сабаб бўладиган иллатларни [illegible] «Ҳужурот» сурасининг [illegible] оятида: «Эй, мўъминлар, [illegible] бир қавм (бошқа) бир қавмни масхара қилмасин. [illegible] (Сизлардан) аёллар ҳам (бошқа) аёлларни (масхара қилмасинлар). [illegible] Ўзларингизни (бир-бирларингизни) мазах қилмангиз ва бир-бирларингизни ёмон лақаблар билан атамангиз! [illegible] Кимки тавба қилмаса, бас, айнан ўшалар золимдирлар. [illegible] сизлик қилманглар ва бирингиз-бирингизни ғийбат қилмасин! Сизлардан бирор киши ўлган биродарининг гўштини ейишни хоҳлайдими?! Уни ёмон кўрасиз-ку, ахир! Аллоҳдан қўрқингиз! Албатта аллоҳ тавбаларни қабул қилувчи ва раҳмли зотдир».

Аллоҳ таоло ояти каримаси билан мўмин-мусулмонларни ёмон сифатлардан, ахлоқий касалликлардан, инсонни ҳалокатга элтувчи дардлардан қайтармоқда. Дарҳақиқат, бу иллатлар инсонни инсонлик мартабасидан пастга туширадиган иллат бўлиб, у халқ орасида ўзаро низолар ва келишмовчиликларга, халойиқнинг тинчлигини бузадиган жанжалларга олиб келади ва шу билан биргаликда бу иллатга чалинганлар гуноҳ лойига булғаниб, жаннат тўғрисида ёмон гумонга борувчиларга хитоб қилади: «Кўп гумонлардан четда бўлинглар!»

Дарҳақиқат, чуқурроқ ўйлаб қарасак, келишмовчиликларнинг кўпроғи бир-биридан ёмон гумонда бўлишликдан бошланади. Шунинг учун ҳам ҳазрат Умар разияллоҳу Анҳу «Агар яхшиликка буришнинг биронта йўли бўлса, мўмин биродарингдан чиққан сўзни яхшиликка йўйгин» деганлар. Пайғамбаримиз (саллаллоҳу алайҳи васаллам) «Зинҳор ва зинҳор даргумон бўлманглар, чунки даргумонлик сўзларнинг энг ёлғонидир» (Бухорий ривояти) деб марҳамат қилганлар.

Ўз-ўзидан маълумки, бировдан гумонсираган киши унинг айбини қидиради. Бунинг натижасида жосуслик келиб чиқади. Шунинг учун ҳам аллоҳ мўминларни бу разил хулқдан қайтариб «Жосуслик қилманглар» дея амр қилади. Жосуслик эса ўз навбатида ғийбатга чорлайди. Саҳоба Абу Ҳурайрадан ривоят қилинган ҳадисда айтилишича: Расулуллоҳдан «Эй Аллоҳнинг пайғамбари, ғийбат нима, деб сўрашди,: Расулуллоҳ (саллоллоҳу алайҳи васаллам) «Биродарингни ўзига ёқмаган нарса билан эслашинг» дедилар. Шунда «Биродарларимда мен айтган нарса бўлмаса-чи» дейишди. Пайғамбаримиз алайҳиссалом: «Агар айтганинг унда бўлса, ғийбат қилган бўласан, аммо бўлмаса, бўҳтон қилган бўласан» деб жавоб қилдилар (Абу Довуд ривояти).

Азиз китобхон, шуни яхшилаб билиб қўйингки, ғийбат ҳаром ва гуноҳи кабира эканлигини жамики уламолар томонидан таъкидланган. Модомики, шундай экан, бундай разил ишларга яқинлашманглар. [illegible] сизлардан бирортангиз ўзини ўзи ўлган биродарининг гўштини ейишни яхши кўрадими, деб савол билан мурожаат қилади. Ҳеч бир шахс бунга «Ҳа», деб жавоб бера олмайди. Шунинг учун ҳам Аллоҳ таоло узил-кесил «Ҳа, ёмон кўрасиз» деб жавоб қилди.

Меърож кечасида, ғийбатчилар охиратда қандай ҳолатга тушишини аллоҳнинг ўзи пайғамбаримизга мисол қилиб кўрсатади. Саҳоба анас Расулуллоҳга ривоят қилган ҳадисда: «Меърожга чиққанимда мисдан бўлган тирноқлари билан юзлари-ю кўксиларини тирнаётган бир қавмнинг олдидан ўтдим «Эй, Жаброил, улар ким?» деб сўрадим. У: «Булар у дунёда ордамларнинг гўштини еб, обрўларини тўкканлар» деб жавоб берди, дея кўрганларини ҳикоя қилиб берганлар» (Абу Довуд ривояти).

Аллоҳ таоло бундай қабиҳ ишларни қилувчиларни ўзидан қўрқишга чақириб, «Аллоҳдан қўрқинг» дейди. Маълумки, Аллоҳдан қўрққан киши разил ишлардан четлашади. Парвардигор инсонларни ношаърий амаллардан қайтариш билан бирга, шундай қабиҳ ишларга қўл урганлар ҳам ноумид бўлмасин, тавба-тазарру қилсин, деб ўз раҳмати кенглигини билдиради.

Тавба нима? Тавба дегани ўз ишидан қаттиқ афсусланиб, қалбидан надомат чекиб, иккинчи бундан ўзини тийишга аҳд қилиш ва аҳдига содиқ қолишдан иборатдир. Аммо ғийбатчиларнинг тавбаси тугамасдан, ғийбат қилинган кишини қаерда, қайси мажлисда беҳурмат қилган бўлса ўша ерда, ўша ўтиришда, унинг ҳақида яхши сўзлар айтиши лозим ҳамда «астағфируллоҳ» ва «атуби илайҳи» калималарини кўп айтиши талаб этилади. Мусулмонлар ғийбатдан четланибгина қолмасдан, бошқа ғийбатчиларни ҳам ғийбатдан қайтаришлари керак. Пайғамбаримиз: «Кимки бир мўминни ғийбатчи мунофиқликдан ҳимоя қилса, қиёмат куни Аллоҳ таоло унинг гўштини дўзах ўтидан ҳимоя қилувчи фаришта юборади. Кимки, бир мўминни сўкмоқчи бўлиб, уни ғийбат қилса, Аллоҳ таоло уни гапидан қайтмагунича жаҳаннам кўприги устида ушлаб туради» деганлар (Имом Аҳмад ва Абу Довуд ривоятлари).

Бошқа бир ҳадисда Расулуллоҳ саллолоҳу алайҳи васаллам «Кимки бир мусулмонни хўрлаб ҳурматини кетказиб, обрўсини тўкадиган бўлса, Аллоҳ у банданинг ўзини ёрдамга муҳтож бўлиб у турган ўринларда хўрлаб шарманда қилади» деганлар (Абу Довуд ривояти).

Ояту ҳадислар мазмунидан кўриниб турибдики, кимки бировларга чоҳ қазиса, албатта қазиган чоҳига ўзи тушар экан. Шунинг учун бировларнинг ортидан ғийбат қилиб, унинг обрўсига путур етказиш ўрнига ўз хато-камчиликларимизни тўғрилаб, яхши бандалар қаторига кириш ҳаракатида бўлайлик.

Ислом нафақат мусулмонлар иноқлигини ўйлайди, балки ғайридинлар билан ҳам иноқликда, ҳамжиҳатликда яшамоғимизни даъват қилади. Чунки ислом дини дўстлик ва биродарлик динидир. Бу динда миллатчилик йўқ. Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло дунёдаги ҳамма миллатларни бир ота-онадан яратганлигини билдириб, «Ҳужурот» сурасининг 13-оятида: «Эй, одамлар, биз сизларни бир эркак ва бир хотиндан яратдик ҳамда бирбирларингиз билан танишиб, дўст-биродар бўлишларинг учун сизларни турли-туман халқлар ва қабила-элатлар қилиб қўйдик. Бетаҳқиқ, сизларнинг Аллоҳ наздидаги энг ҳурматлироғингиз тақводорроғингиздир. Албатта Аллоҳ таоло билгувчи ва хабардор Зотдир», деди. Ушбу ояти каримада «Эй, одамлар!» деб барча инсонларга қарата нидо қилинмоқда, шу билан бирга уларнинг асли битта жуфтдан – Одам Ато ва Момо Ҳаводан яратилгани билдирилмоқда. Инсонларнинг турли халқлар, миллатлар, элатлар, қабила-уруғлар ҳамда турли шакллар, турли фирқаларга бўлинишлари [illegible] бир-бирлари билан танишиб, дўстлашиш ва бир-бирларининг урф-одатларини ўрганиб, [illegible]

Инсонларни кўпинча мол-дунёларининг кўплиги, ҳасабу насаблари, [illegible] таларини боғлашга буюрганини билдириб, менинг наздимда ҳурматлироҳингиз бошқалардан ўзини юқори олиб, бировларга зулм ўтказадиган муштумзўру қотиллар эмас, аксинча, инсонларга раҳм-шафқат, раҳмат назари билан қарайдиган, дўстлигу биродарликка чорлайдиган тақводорроқларингиздир, дейди. Пайғамбаримиз саллоллоҳу алайҳи васаллам ҳам муборак ҳадисларида: «Аллоҳ таоло бандаларнинг мол-дунёсига, кийдиган кийимига эмас, қалбининг поклиги-ю қиладиган яхши амалларига қарайди» (Имом Муслим ривояти) дея мусулмонларни оққўнгил бўлишга, бошқаларга яхши кўз билан қараб, дўстлик алоқаларини боғлашга даъват қилганлар.

Аллоҳ таоло охирги динини «Ислом» деб бежиз атаган эмас. Бу дин ўз оти билан «Ислом», яъни тинчлик динидир. Шунинг учун Аллоҳ субҳонаҳу ва таоло «Бақара» сурасининг 208-оятида: «Эй, мўминлар, тўла ҳолдаги Исломга кирингиз!» (Яъни Исломнинг баъзи ҳукмларига итоат қилиб, баъзиларига итоат қилмайдиган кимсалардан бўлмангиз). Ва шайтоннинг изидан эргашманглар! Шубҳасиз, у сизларнинг очиқ душманингиздир» дея бандаларни тинч-тотув бўлмоққа, шайтон йўлидан юриб, бирбирига қарама-қарши фирқаларга бўлинмасликка чорлайди. Инсонлар ҳар хил дину ҳар хил мафкурада бўлса ҳам, иноқликда яшашлари кераклигини билдириб, «Мумтаҳана» сурасининг 8-оятида «Аллоҳ диний жиҳатдан уруш қилмаган ва диёрларингиздан қувиб чиқармаганларга яхшилик ва адолатли муомала қилишдан сизларни қайтармайди» дея бошқа дин вакиллари билан дўстликда ва иноқликда яшамоқликка даъват этади. Алло таоло «Бақара» сурасининг 256-оятида: «Динда мажбур қилиш йўқ» деб марҳамат қилган. Кимдаким «Менинг йўлим, менинг мафкурам тўғри», деб бошқаларни зўрлаш ва алдаш йўли билан ўз динига, ўз мафкурасига тортмоқчи бўлар экан, албатта у Аллоҳнинг ҳуррриятига, Аллоҳнинг иродасига қарши борувчидир. Қайси инсон Аллоҳнинг ҳоҳишига қарши бориб ғолиб бўла оларди?! Ундай нодонлар фақатгина халқ бошига ташвишу кулфатлар келтириб, оқибатда халқнинг нафратига ва аллоҳнинг ғазабига учрайди.

Зикр қилинган иллатлардан ташқари яна кўпгина: зино, қимор, гиёҳвандлик, ичкиликка ружу, тош-тарозудан уриб қолиш, бошқаларнинг ҳақига хиёнат, бировларни алдаш, судхўрлик, порахўрлик, қаллоблик, ўғрилик ва шунга ўхшаш разил ва жирканч иллатлар борки, Аллоҳ мўъминларни улардан қайтарган. Аллоҳнинг амрига итоатда бўлган бандалар гўзал сифатларга эга, маданиятли, комил инсонларга айланиб, ғам-андуҳ, ташвиш, ҳадиксираш, қўрқувлардан ҳоли бўлиб, чиройли тарзда ҳаёт кечирадилар.

Келинг, азизлар, барчамиз жидду жаҳд айлаб, ана шу каби фазилатлар соҳибларига айланайлик.

Ҳожи Аҳмаджон БОБОМУРОД.

Пахта йиғим-терими тобора қизғин паллага кирган бугунги ғанимат кунларда йўл ҳаракати хавфсизлиги ходимлари ҳам бор ҳосилни тезроқ саранжомлаб олишга катта ҳисса қўшмоқдалар. Далалардан пахта пунктларига қўнаётган транспортларнинг хавфсизлигини таъминлаб, турли йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олишга ҳаракат қилишаяпти. Бу ишда Сирдарё вилоят ЙХХБ йўл патруль хизмати нозири, милиция катта сержанти Раҳматилла Мингбоевнинг ҳам ҳиссаси салмоқли бўлаяпти. у Оқолтин тумани Усмон Носир номли ширкатлар уюшмасида ўз хизмат вазифасини сидқидилдан адо этмоқда.

СУРАТДА: йўл патруль хизмати нозири Раҳматилла Мингбоев ҳайдовчининг ҳужжатларини кўздан кечирмоқда.

Каримжон РИХСИЕВ олган сурат.

Маънавият сабоқлари

САВОБ, КИБР ВА РИЁ ХУСУСИДА

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонларида)

Ўтган йили «ЖЭФ» лойиҳаси доирасида миллий матбуот марказида сув маданияти ва ундан оқилона фойдаланишга бағишланган бир тадбир ўтказилган эди. Унда Диний қўмита ва мусулмонлар идорасидан раҳбарларнинг ўринбосарлари ҳам иштирок этдилар. Академик Бахтиёр Назаров сўзни мусулмонлар идорасидан келган вакилга берди. У киши «Мана, қўлимда «Тошкент оқшоми» газетасининг янги сони, унда суҳбатим эълон қилинган», – дедилар.

Сўнг ўша суҳбатнинг айрим жойларини ўқиб бердилар. Ўтаётган баҳс ва мунозарали тадбирга худди оловга сув қуйгандек бўлди. Иккинчи вакилга сўз эълон қилинганида, у киши жуфтакни ростлаб қолган эдилар. Нега, айнан бу ҳолатни тилга олиб ўтаяпман. Халқимизда «Чумчуқ сўйса ҳам, қассоб сўйсин», деган мақолга амал қилмоқлик керакка ўхшайди. Ахир, сувга оид «Қуръони Карим» ва Пайғамбар «Ҳадис»ларида манбалар бир талай-ку?

Бир оз вақт илгари, эсимда 1997 йил бошларида эди, «Экосан» халқаро жамғармасида худди шундай бир тадбир ўтказилган эди. Унда ўша вақтдаги Ўзбекистон мусулмонлар идорасининг раиси, Муфтий Мухтор ҳожи Абдуллаев ҳазратлари иштирок этган эдилар. У киши сўзларида: «Сизларнинг тилларингиздаги экология, бизнинг Ислом таълимотида озодалик, тозалик, покизалик, ҳалоллик каби ибораларда ўз ифодасини топган. Мен ушбу тадбирга таклиф этилишим биланоқ, муқаддас «Қуръони Карим»ни варақлаб чиқдим. Унда илм олишликка 765 марта, экология масалаларига эса 500 дан ортиқ марта эътибор қаратилганлигини учратдим», дедилар. Шу билан бирга бу борадаги айрим оятларни ва пайғамбар ҳадисларини тилга олиб ўтган эдилар.

Тадбирга йиғилганлар Муфти Ҳазратларининг ҳар бир сўзини жуда эътибор билан тинглаб, у кишининг ниҳоятда заковатли, илм соҳиби эканлигига тасаннолар айтган эдилар. Муҳтарам ўқувчи! Ҳар икки ҳолатдан ўзингиз тўғри хулоса чиқариб олаверинг. Лекин оддий халқ «артист»лик билан масхарабозликнинг фарқига боради.

Бу фоний дунёда бандаси илмга, касб-ҳунар ўрганишликда, дейлик бошқа соҳаларда катта ютуқларни қўлга киритган бўлса, албатта бу унинг ҳаракати, қизиқиши ва ҳаваси, интилиши туфайли, яъни машаққатли меҳнатининг маҳсулидир. Лекин Оллоҳ Таоло унга ишқиёна меҳр билан қўшиб бермаганида, у бундай неъматлар соҳиби бўла олмасди. Зеро, инсон Оллоҳ Таоло иноятига раҳмат ва шукур айтиб юрмоғи ҳамиша лозим. Билакс, Оллоҳ Таоло ўзи берган нарсаларини, яна ўзи қайтариб олиши мумкин-ку?

Биз бу ҳолатни яна ўша кибр-ҳавода, риёда кўрамиз. Масалан, бир йигит қорийи муаттарлик даражасига эришди дейдик. У Қуръон оятларини қироат билан ўқиб ва ўзига ҳаддан ташқари баҳо бериб, ҳаволаниб кетсаю, бошқа қориларга паст назар билан қарашга одатланиб қолса, у одамларни менсимай қўйса, унинг бу димоғдорлиги, албатта Эгамга ёқмайди. Қори, ўзи оддий одамлар тоифасидан эканлигини зинҳор-базинҳор унутиб қўймаслиги керак. Унутган куни, уни ҳам Худо унутиб қўяди. Саййид Саййидлигига, Хўжа хўжалигига, қори қорилигига кўп ҳам суянмаслиги керак. «Мен Саййидман, пайғамбар авлодиданман», деб баъзи бровлар мақтанишади. Шу нотўғри, ҳеч ким Саййид бўлиб туғилмайди. Саййид ҳам асли бир сифат. Бу сифатга лойиқ бўлган кишиларни бошқалар эътироф этгани кўп ва хўб яхшидир. Бу сифатга нолойиқ бўлиб, ўзини ўзи мақташи, одоб қоидаларига зиддир.

Саййиди аъло – Пайғамбаримизнинг қизлари Биби фотима вафот этгач уни қабрга қўяётганида саҳобалардан бири: «Пайғамбар қизлари – бу», деганларида қабрдан: «Бу ерда сифат эмас, аъмол ҳисоб» деган нидо келган экан. Бу ҳам биз хом сут эмган бандаларга ибрат-ку? Азалдан «нонни катта тишласанг ҳам, гапни катта гапирма», деган мақол бор. Кибр ва риёга берилиб, бошқаларга паст назар билан қарашлик, энг ёмон одатлар сирасига киради.

Ҳа, одам қўлидан келадиган нарсани қилади. Аммо Худонинг қўлидан келадиган нарсани ҳеч қачон бандаси қила олмайди.

Шу ўринда бир ривоят эсимга келди.

Қадим замонда бир киши жуволдизнинг тешигидан ип ўтказишликни машқ қилибди. Кўча-кўйда, бозорларда, борингки, одамлар гавжум жойларда бу ҳунарини кўрсатиб машҳур бўлиб қолибди. Унинг донғи юрт подшосига етиб борибди. Подшо уни кўрмоқчи бўлибди. Топиб келишибди.

– Ҳунарингни кўрсат? – дебди подшо. Йигит узоқ масофадан туриб жуволдизнинг кўзидан бир неча бор ипни ўтказибди ва ўзича мағрурланиб қўйибди.

– Яхши, бу йигитга юз танга мукофот беринглар-да, сўнг елкасига қирқ дарра уриб қўйинглар, – дебди подшо.

Бу гапларни эшитган вазирлардан бири:

– Олампаноҳ, нега қирқ дарра уринглар дедингиз, бу адолатсизлик-ку? – дебди.

– Одамларга, юртига фойдаси тегмайдиган бундай ҳунарнинг кимга кераги бор. Бу ҳунарни ўргангандан кўра, яхшироқ, фойдаси тегадиган иш қилиб юрган яхши эмасмиди, – дебди подшо.

Бу подшонинг зукко ва ақлли гапи ҳаммага маъқул бўлибди. Ҳар бир нарсанинг изига тушган одам, уни қунт ва чидам билан ўрганиб олиши мумкин. Қори бўлиб етишлик, бу шарафли ва мураккаб иш. Лекин унга интилган ҳар бир киши бу ишни уддасидан чиқиши мумкин. Кўпгина, ҳозирги янги пайдо бўлаётган қорилар бундай ҳолатни унитиб қўядилар, шекилли.

Абдулҳамид ҲАБИБУЛЛАЕВ.
(Давоми бор).

Жиноят ва жазо

ЁВУЗЛИК ҚУРБОНИ

«Бедананинг уйи йўқ, қайга борса битбилдиқ» деганидек, ёлланма иш ахтариб Тошкент шаҳрига йўл олган Махсуд Исмоилов, Алишер Давлетов ва Илҳом Бобожоновлар Манғит шаҳридаги ошхонада тўхтаб, сафар олдидан маслаҳат қилдилар.

– Ёлланма ишдан ҳеч нарса унмайди. Кўп пул топишнинг йўлини излаш керак, – деди Мақсуд.

– Қани эди, шундай йўли топилса? – Илҳом умидвор кўзларини Мақсудга тикди. – Пулинг кўп бўлса, нималарга қўлинг етмайди, дейсиз?!.

– Нукусга борамиз деб, машинага минамизу ҳайдовчисини гумдон қиламиз. Харидорни ўзим топаман, – деди Мақсуд олдиндан ўйлаб юрган режасини шериклари қўллаб-қувватлашига ишониб.

Зум ўтмай битта «Дамас»ни ёллаб, ҳайдовчисига бошқа киши олишни ман қилиб, Нукусга йўл олишди.

Уларнинг қора ниятидан бехабар Бозорбой Мадраҳимов текис йўлдан юриш ташвиши билан банд эди. Чунки не-не орзу-умидлар билан олган машинасини эҳтиёт бўлиб бошқармаса бўлмасди.

– Эй, шофёр жўра, бир тўхтаб олинг, «йўлни қисқартирадигандан» олиб чиқайлик». Ичганимизнинг кучи кетиб қолди, – Мақсуд «буюртмачи» эканлигини эслатиб қўймоқчи бўлиб баландовоз билан қичқирди...

Бирайўла учовлон бир шишани ичиб тугатди. Шамоллаш баҳонаси билан яна машинани тўхтатишиб, режа тузишди. Мақсуд назорат қилишни, Алишер Бозорбойни дўппослашни, илҳом эса пичоқлашни гарданига олди. Нукус Марказий бозорига келганида, Алишер ҳайдовчининг ёнида қолди. Мақсуд билан Икром эса қурол сифатида ишлатиш учун пичоқ ва винони ҳам машинага олиб чиқишди...

Қўл ёқасидан улар торт еб, шампан виносидан ичишди. Мақсуд қулай пайт келганлигини, шерикларининг тақсимланган вазифаларини бажаришини эслатиб қўйиш учун машинадан олисладди. Бошқалари унга эргашди. Айланиб келишса, дастурхон йиғилган экан.

– Сенга ким рухсат берди дастурхонни йиғиштиришга, – деган баҳонани важ қилиб, улар Бозорбойни муштлашди. У ҳолдан кетиб қулаганида, Илҳом ҳайдовчига пичоқ урди...

Бозорбой ёвузлик қурбони бўлди. Аммо унинг ҳаётига зомин бўлган учала қотил ҳам муддаосига ета олмади. Кўп ўтмай уларнинг қўлларига кишан солинди.

К. ТЎРАБОЕВ,
Жиноят ишлари бўйича Қорақалпоғистон республикаси судининг судьяси.
Б. ЭРНАЗАРОВ,
«Адолат» мухбири.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

«Адолат» газетаси жамоаси «Тошкент ҳақиқати» – «Ташкентская правда» газеталари бош муҳаррири Ф. Муҳиддиновга онаси

Мукаррамхон МУҲИДДИНОВАнинг

вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий Университети ректорати, Касаба уюшмаси қўмитаси ва тарих факультети жамоаси тарих факультети декани, доцент Замира Раимовна Ишонхўжаевага падари бузруквори

Жўмаев Раимберди

отанинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Т. О. ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ҲАЙДАРОВ, М. МЎЙДИНОВ, К.РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. М. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, Н. НУРМАТОВ, М. КАЛОНХОНОВ, Д. Ғ. ТОШМУҲАМЕДОВА, З. Т. ТЎРАКУЛОВ (ўз мухбир).

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона – 136-53-14.
Хатлар ва шикоятлар бўлими – 136-55-64.
Котибият – 136-55-96.
Факс: (8.371) 133-41-89.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат Матбуот қўмитасидан 140 рақам билан рўйхатдан ўтган. Буюртма Г– 900, Нусҳаси–2109, Ҳажми–2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А–2

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Навбатчи– Илҳом СИДДИҚОВ | Саҳифаловчи – Бахтиёр ҚЎШОҚОВ

Газета IBM компьютерида терилди.

Босишга топшириш вақти–20.00.

• Муаллиф фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин. • Реклама ва эълонлар ҳаққонийлиги учун буюртма берувчи масъулдир. • «Адолат»дан кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади. Ⓣ Мазкур белги остида тижорат мақолалари чоп этилади. • Газетанинг сифатли босилишига босмахона масъул. • Қўлёзмалар эгаларига қайтарилмайди ва жавоб берилмайди.

Босишга топширилди 23.00.